

Rhif: LIC41255

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Llywodraeth Cymru Dogfen Ymgynghori

Rheoliadau i sefydlu Cyd-bwyllgorau Corfforedig (CBCau)

Dyddiad cyhoeddi: 12 Hydref 2020
Camau i'w cymryd: Ymatebion erbyn 4 Ionawr 2021

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.
This document is also available in English.

Trosolwg	Cynigir sefydlu Cyd-bwyllgorau Corfforedig (CBCau) drwy reoliadau er mwyn arfer nifer o swyddogaethau prif gynghorau. Hoffem gael eich barn am fanylion y rheoliadau i sefydlu'r Cyd-bwyllgorau Corfforedig.
Sut i ymateb	Ymgynghoriad ysgrifenedig, electronig yw hwn. Gellir dod o hyd i gwestiynau mewn manau priodol ym mhob adran ac ar ddiwedd y ddogfen ymgynghori hon. Mae croeso ichi ddewis sut y byddwch yn ymateb, gallwch: gwblhau'r ffurflen ar-lein; lawrlwytho'r ffurflen a'i llenwi â llaw a'i phostio atom yn y cyfeiriad a ddarperir; neu ei hanfon drwy e-bost.
Rhagor o wybodaeth a dogfennau cysylltiedig	Gellir gwneud cais am fersiynau o'r ddogfen hon mewn print bras, Braille ac mewn ieithoedd eraill.
Manylion cyswllt	Am ragor o wybodaeth, cysylltwch â: Is-adran Trawsnewid a Phartneriaethau Llywodraeth Leol Cyfarwyddiaeth Llywodraeth Leol Llywodraeth Cymru Parc Cathays Caerdydd CF10 3NQ e-bost: LGPartnerships@llyw.cymru
Hefyd ar gael yn Saesneg yn:	Gellir gweld y ddogfen ymgynghori hon ar wefan Llywodraeth Cymru yn gov.wales/consultations .

Y Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data

Llywodraeth Cymru fydd y rheolydd data ar gyfer unrhyw ddata personol a ddarperir gennych wrth i chi ymateb i'r ymgynghoriad. Mae gan Weinidogion Cymru bwerau statudol y byddant yn dibynnu arnynt i brosesu'r data personol hwn a fydd yn eu galluogi i wneud penderfyniadau gwybodus ynghylch sut y maent yn arfer eu swyddogaethau cyhoeddus. Bydd unrhyw ymateb a anfonwch atom yn cael ei weld yn llawn gan staff Llywodraeth Cymru sy'n gweithio ar y materion y mae'r ymgynghoriad hwn yn ymwneud â nhw neu sy'n cynllunio ymgynghoriadau ar gyfer y dyfodol. Os bydd Llywodraeth Cymru yn cynnal dadansoddiad pellach o'r ymatebion i'r ymgynghoriad, yna gellir comisiynu'r gwaith hwn i'w wneud gan drydydd parti achrededig (e.e. sefydliad ymchwil neu gwmni ymgynghori). Dim ond o dan gontract yr ymgwymerir â gwaith o'r fath. Mae telerau ac amodau safonol Llywodraeth Cymru ar gyfer contractau o'r fath yn nodi gofynion caeth ar gyfer prosesu a chadw data personol yn ddiogel.

Er mwyn dangos bod yr ymgynghoriad wedi'i gynnal yn briodol, mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu cyhoeddi crynodeb o'r ymatebion i'r ddogfen hon. Mae'n bosibl hefyd y byddwn yn cyhoeddi'r ymatebion yn llawn. Fel arfer, bydd enw a chyfeiriad (neu ran o gyfeiriad) yr unigolyn neu sefydliad a anfonodd yr ymateb yn cael eu cyhoeddi gyda'r ymateb. Os nad ydych yn dymuno i'ch enw a'ch cyfeiriad gael eu cyhoeddi, nodwch hynny wrth i chi ddychwelyd eich ymateb. Byddwn wedyn yn cuddio'ch manylion cyn cyhoeddi'ch ymateb.

Dylech hefyd fod yn ymwybodol o'n cyfrifoldebau o dan ddeddfwriaeth Rhyddid Gwybodaeth.

Os caiff eich manylion eu cyhoeddi fel rhan o'r ymateb i'r ymgynghoriad, caiff yr adroddiadau cyhoeddedig hyn eu cadw am gyfnod amhenodol. Ni fydd gweddill eich data a gedwir fel arall gan Lywodraeth Cymru yn cael eu cadw am fwy na thair blynedd.

Eich hawliau

O dan y ddeddfwriaeth diogelu data, mae gennych yr hawl:

- i gael gwybod am y data personol a gedwir amdanoch chi a'u gweld
- i'w gwneud yn ofynnol inni gywiro gwallau yn y data hynny
- i wrthwynebu prosesu data neu gyfyngu ar brosesu data (o dan amgylchiadau penodol)
- i ofyn i'ch data gael eu dileu (o dan amgylchiadau penodol)
- i gludadwyedd data (o dan amgylchiadau penodol)
- i gyflwyno cwyn i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth (SCG), ein rheoleiddiwr annibynnol ar gyfer diogelu data.

I gael rhagor o fanylion am y wybodaeth y mae Llywodraeth Cymru yn ei chadw ac am y defnydd a wneir ohoni, neu os ydych am arfer eich hawliau o dan y Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data, gweler y manylion cyswllt isod:

Y Swyddog Diogelu Data:
Llywodraeth Cymru
Parc Cathays
CAERDYDD
CF10 3NQ
e-bost: Data.ProtectionOfficer@llyw.cymru

Manylion cyswllt Swyddfa'r
Comisiynydd Gwybodaeth yw:

Wycliffe House
Water Lane
Wilmslow
Cheshire
SK9 5AF

Ffôn: 01625 545 745 neu
0303 123 1113
[Gwefan ICO](#)

Cynnwys

Rhagair gan y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol.....	7
ADRAN UN – Cyflwyniad	9
Beth yw Cyd-bwyllgorau Corfforedig?	9
Y cefndir.....	9
Y Bil Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru).....	10
Yr ymgynghoriad hwn.....	11
ADRAN DAU – Sut yr aethpwyd ati i lunio’r rheoliadau	12
Yr egwyddorion a ddilynwyd	12
Ymgysylltu â rhanddeiliaid a chydgyhyrchu	12
Dull o bennu ardal pob Cyd-bwyllgor Corfforedig	13
Cynnwys y Rheoliadau Sefydlu.....	15
Rheoliadau Cymhwyso Cyffredinol	15
ADRAN TRI – Trefniadau llywodraethu a threfniadau cyfansoddiadol Cyd-bwyllgorau Corfforedig....	16
Cyfansoddiad.....	16
Aelodaeth	16
Trefniadau pleidleisio	17
Is-bwyllgorau	18
Rheolau sefydlog	19
Cod ymddygiad.....	19
Atebolrwydd aelodau	19
Craffu a llywodraethu.....	19
Pwerau ategol.....	20
ADRAN PEDWAR – Materion ariannol, cyllido a chyllidebol.....	21
ADRAN PUMP – Materion staffio a gweithlu ar gyfer Cyd-bwyllgorau Corfforedig	24
Telerau ac amodau	24
Trosglwyddo Ymgymeriadau, Diogelu Cyflogaeth a Throsglwyddo Staff	25
Swyddogion Gweithredol	25
Rheolau Sefydlog	26
Undebau Llafur	27
ADRAN CHWECH – Y swyddogaethau sydd i’w harfer gan y Cyd-bwyllgorau Corfforedig	28
Cyflawni swyddogaethau	29
Y dull o drosglwyddo’r gallu i arfer y swyddogaethau hyn	30
ADRAN SAITH - Cyd-bwyllgorau Corfforedig a’u dyletswyddau fel Corff Cyhoeddus.....	32
ADRAN WYTH – Gweithredu	33
Canllawiau	33
Cyffredinol.....	34
ADRAN NAW – Dogfennau Ategol.....	35

Aseiad Effaith Rheoleiddiol.....	35
Aseiad Effaith Integredig.....	35
Ffurflen Ymateb i'r Ymgynghoriad	37

Rhagair gan y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol

Bydd ein byd, ar ôl Covid-19, yn wahanol. Mae'r pandemig wedi gorfodi gwasanaethau cyhoeddus a phob lefel o lywodraeth yng Nghymru i wneud pethau'n wahanol. Er bod y pandemig Covid-19 wedi bod yn drychinebus ac yn niweidiol mewn nifer o ffyrdd, mae gweithwyr yn y sector cyhoeddus a'r sector gwirfoddol ledled Cymru wedi dangos arloesedd, creadigrwydd a hyblygrwydd arbennig a hoffem adeiladu ar hyn.

Mae cydweithredu wedi bod yn nodwedd allweddol yn yr ymateb i Covid-19 a bydd yn rhan allweddol o'n hadferiad hefyd.

Fel rhan o'r dull gweithredu hwn, hoffwn gydlynu trefniadau llywodraethu rhanbarthol a chael gwared ar rywfaint o'r cymhlethdod sydd ynghlwm â nhw – cryfhau atebolrwydd democrataidd lleol drwy sicrhau mai aelodau etholedig lleol sy'n gwneud penderfyniadau gyda'i gilydd am wasanaethau llywodraeth leol, er lles dinasyddion a chymunedau.

Bydd y rheoliadau hyn yn sefydlu Cyd-bwyllgorau Corfforedig, fel y darperir ar eu cyfer yn y Bil Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) sydd gerbron y Senedd ar hyn o bryd.

Mae model y Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn adeiladu ar y gorau sydd eisoes wedi'i gyflawni wrth ddatblygu trefniadau rhanbarthol mewn gwahanol rannau o Gymru. Mae'n dysgu o brofiad mewn manau eraill yn y DU ac yn y byd ehangach. Rwyf yn benderfynol o ddiogelu a datblygu gallu awdurdodau lleol i ymgysylltu â chymunedau lleol a gweithio mor lleol ag sy'n bosibl. Rydym wedi dysgu o brofiad mai'r ffordd orau o amddiffyn ein gallu i weithredu'n lleol yw pan ellir ategu gweithredu lleol drwy weithredu rhanbarthol lle mae natur y gwasanaeth yn mynnu hyn a lle mae angen rhannu adnoddau prin.

Mae angen inni sicrhau bod gennym drefniadau rhanbarthol cyson, gwydn ac atebol i gyflawni'r gwaith o gynllunio defnydd tir yn strategol, cynllunio trafndiaeth yn strategol a datblygu economaidd. Roeddem yn cydweithio â'n partneriaid llywodraeth leol i roi'r dull gweithredu hwn ar waith cyn y pandemig Covid-19, ond nawr mae'n bwysicach nag erioed ein bod yn chwilio am ffyrdd i helpu Cymru i adfer.

Nid yw cydweithredu yn rhywbeth newydd i lywodraeth leol. Mae prif gynghorau wedi bod yn cydweithredu'n effeithiol ar amrywiaeth o feysydd ers tro. Bydd nifer o'r dulliau cydweithredu hyn yn hawdd i'r Cyd-bwyllgorau Corfforedig eu mabwysiadu. Gydag eraill, mae angen dull gweithredu cyson mewn gwahanol rannau o Gymru a byddant yn parhau i ddefnyddio'r trefniadau llywodraethu presennol.

Fodd bynnag, bydd sefydlu Cyd-bwyllgorau Corfforedig drwy'r rheoliadau hyn yn cynnig mwy o gydlyniaeth a llai o gymhlethdod o ran y trefniadau llywodraethu rhanbarthol ar gyfer arfer y tri maes swyddogaeth a gynigir. Bydd Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn cynnig cyfleoedd i symleiddio'r trefniadau cydweithredu presennol ac yn rhoi'r eglurder a'r cysondeb y mae prif gynghorau wedi bod yn gofyn amdanynt. Y nod yw lleihau cymhlethdod a dyblygu ymdrechion ac adnoddau. Rwy'n gobeithio y bydd sefydlu'r pedwar Cyd-bwyllgor Corfforedig hyn hefyd yn sbarduno'r gwaith o ddatblygu a gweithredu trefniadau cydweithredol ar draws llywodraeth leol, lle mae cynllunio a chyflawni rhanbarthol yn gwneud synnwyr, gan eu defnyddio fel ffordd o

gynyddu canlyniadau pobl Cymru i'r eithaf drwy gynnal atebolrwydd democrataidd lleol, lleihau cymhlethdod a defnyddio adnoddau yn y ffordd orau.

Mae Arweinwyr a swyddogion Llywodraeth leol wedi cael eu cynnwys yn y broses o ddatblygu'r cynigion Cyd-bwyllgor Corfforedig a'r rheoliadau hyn o'r dechrau ac rwyf wedi croesawu a gwerthfawrogi eu mewnbwn. Hoffwn achub ar y cyfle hwn i ddiolch am y gwaith ymgysylltu adeiladol sydd wedi llywio'r Bil a'r rheoliadau hyn. Rwy'n ymrwymedig i barhau i weithio gyda Llywodraeth leol ar roi'r Cyd-bwyllgorau Corfforedig ar waith a'u datblygu ymhellach, ac edrychaf ymlaen at glywed eich barn drwy'r broses ymgynghori hon fel y gallwn sicrhau ein bod yn gwneud hyn yn iawn.

Julie James AS
Y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol

ADRAN UN – Cyflwyniad

Beth yw Cyd-bwyllgorau Corfforedig?

Yn wahanol i strwythurau cyd-bwyllgor eraill sy'n bodoli mewn statud, bydd Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn gyrrff corfforedig ar wahân a all gyflogi staff, dal asedau a chyllidebau, ac ymgymryd â swyddogaethau. Pan gaiff Cyd-bwyllgor Corfforedig ei sefydlu, caiff swyddogaethau penodol eu breinio ynddo.

Bydd Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn rhoi i lywodraeth leol ddull mwy cyson o lywodraethu rhanbarthol, cynllunio a darparu gwasanaethau yn strategol; gan gynnig ffordd brif gynghorau gydweithredu a gweithio ar raddfa er mwyn cynllunio a chyflawni swyddogaethau strategol allweddol y bydd eu hangen i ymateb i'r pandemig Covid-19 diweddar ac adfer ohono. Bydd Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn adeiladu ar yr ymddygiadau, yr ymrwymadau a'r cydberthnasau cydweithredol newydd a welwyd yn ystod y cyfnod hwn, gan helpu i ddatblygu'r gwaith o drawsnewid gweithio sefydliadol ymhellach a sicrhau'r datblygiad hwn. Bydd Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn helpu i gydlynu'r modd y darperir gwasanaethau rheng flaen unigol yn y gymuned gyda'r camau cydweithredol a strategol sy'n ofynnol yn rhanbarthol er mwyn ysgogi adferiad, ailadeiladu ac ail-fuddsoddi mewn economïau lleol modern.

Y cefndir

Dechreuodd y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol drafod y cysyniad o Gyd-bwyllgorau Corfforedig ag Arweinwyr Llywodraeth leol drwy'r Gweithgor Llywodraeth Leol¹ (y Gweithgor) yn gynnar yn 2019. Roedd y Gweithgor hwn wedi'i sefydlu yn dilyn ymgynghoriad ar y Papur Gwyrdd Cryfhau Llywodraeth Leol: Cyflawni dros ein Pobl² yn 2018. Amcan y Gweithgor oedd datblygu dyfodol cynaliadwy i lywodraeth leol a gwasanaethau lleol gan osgoi'r broses gynhwysfawr o uno prif gynghorau a oedd wedi'i hamlinellu yn y Papur Gwyrdd a'i gwrthwynebu gan lywodraeth leol.

Fel rhan o hyn, edrychodd y Gweithgor ar y trefniadau gweithio rhanbarthol presennol mewn llywodraeth leol a'r awydd am ragor o gydweithredu yn y dyfodol a'r blaenoriaethau mewn perthynas â hyn.

Ym mis Mehefin 2019, cyhoeddodd y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol argymhellion y Gweithgor³. Roedd yr argymhellion yn cwmpasu nifer o feysydd gan gynnwys gwasanaethau a rennir, uno gwirfoddol, pwerau a hyblygrwydd, amrywiaeth mewn llywodraeth leol, a'r agenda parch gan y naill at y llall.

Roedd un o'r argymhellion allweddol yn ymwneud â'r awydd cyffredin i greu dull cyson o weithio'n rhanbarthol a fyddai'n cadw atebolrwydd democrataidd lleol, yn sicrhau cyflawniad cyson ac yn symleiddio trefniadau cydweithredol; cysondeb o ran cyflawni; a symleiddio trefniadau cydweithredol:

---

¹ Crëwyd y Gweithgor Llywodraeth Leol i ddatblygu agenda ddiwygio a rennir er mwyn sicrhau cynaliadwyedd gwasanaethau a ddarperir yn lleol drwy strwythurau a phrosesau priodol o fewn fframwaith atebolrwydd democrataidd

² [Canlyniad yr Ymgynghoriad - Cryfhau Llywodraeth Leol: Cyflawni dros ein Pobl](#)

³ [Argymhellion y Gweithgor Llywodraeth Leol](#)

Y Gweithgor Llywodraeth Leol – Argymhelliad 3: Y dylai Gweinidogion Cymru gynnwys darpariaethau ym Mil Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) ar gyfer dull cyson o weithio'n rhanbarthol.

Er mwyn sicrhau bod yr argymhelliad hwn yn cael ei gyflawni, sefydlwyd Is-grŵp Llywodraeth Leol Cyngor Partneriaeth Cymru⁴ i arwain a goruchwyllo'r gwaith hwn.

Y Bil Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru)

Roedd y Bil Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) (y Bil) a gyflwynwyd gerbron y Senedd ym mis Tachwedd 2019 yn cynnwys (yn Rhan 5), fel ymateb i argymhellion y Gweithgor, ddarpariaethau i greu, drwy reoliadau, ddull ar gyfer cydweithredu rhanbarthol cyson rhwng prif gynghorau, sef Cyd-bwyllgorau Corfforedig. Mae'r darpariaethau hefyd yn galluogi'r prif gynghorau cyfansoddol i wahodd partneriaid o sectorau eraill i gyfrannu at waith Cyd-bwyllgorau Corfforedig drwy broses o gyfethol aelodau.

Caiff y trefniadau cyfansoddiadol a'r trefniadau llywodraethu, ynghyd â swyddogaethau'r Cyd-bwyllgor Corfforedig, eu nodi yn y rheoliadau a fydd yn eu sefydlu. Mae'r Bil yn nodi'r hyn y bydd y rheoliadau'n darparu ar ei gyfer er mwyn sefydlu Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn effeithiol. Fodd bynnag, nid yw'r Bil yn manylu ar swyddogaethau penodol Cyd-bwyllgor Corfforedig na'r ffordd y caiff ei lywodraethu. Gwneir hyn i gyd drwy'r rheoliadau.

Mae Rhan 5 o'r Bil yn darparu ar gyfer sefydlu Cyd-bwyllgorau Corfforedig drwy'r rheoliadau gan ddilyn dau lwybr:

- ar gais dau brif gyngor neu fwy. Gall dau brif gyngor neu fwy wneud cais i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau yn sefydlu Cyd-bwyllgor Corfforedig ar gyfer eu hardaloedd mewn perthynas ag unrhyw rai o'r swyddogaethau maent yn eu harfer. Mae'r Bil yn nodi sut y dylid gwneud hyn ac unrhyw amodau angenrheidiol.
- ar gais Gweinidogion Cymru. Gall Gweinidogion Cymru sefydlu Cyd-bwyllgor Corfforedig i arfer swyddogaethau heb gais gan brif gynghorau, ond dim ond mewn perthynas â swyddogaethau penodol neu feysydd swyddogaethol sydd wedi'u nodi yn y Bil.

Mae'r ymgynghoriad hwn mewn perthynas â sefydlu Cyd-bwyllgorau Corfforedig drwy'r ail lwybr, hynny yw, ar gais Gweinidogion Cymru, mewn perthynas â'r swyddogaethau a nodir yn Adran 6. Mae'r ymgynghoriad yn ceisio barn ar y rheoliadau drafft – y cyfeirir atynt fel y Rheoliadau Sefydlu o hyn ymlaen.

Mae'r Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol wedi cadarnhau ei bwriad i gyflwyno rheoliadau i sefydlu'r Cyd-bwyllgorau Corfforedig cyntaf – sef un ar gyfer pob un o'r pedwar rhanbarth a ddisgrifir yn Adran Dau isod – erbyn mis Ebrill 2021. Mae'r Bil yn darparu bod yn rhaid ymgynghori cyn y gellir gwneud Rheoliadau Sefydlu ac y gellir ymgynghori cyn i'r Bil gychwyn. Felly, mae'r broses ymgynghori ffurfiol hon yn cael ei

---

⁴ Crëwyd Is-grŵp Llywodraeth Leol Cyngor Partneriaeth Cymru i ddatblygu rhaglen waith yn seiliedig ar argymhellion y Gweithgor Llywodraeth Leol a materion eraill a oedd yn ymwneud â diwygio llywodraeth leol

chynnal ochr yn ochr â hynt y Bil drwy'r Senedd a bydd yn ddarostyngedig i'r broses honno.

Yr ymgynghoriad hwn

Mae'r ymgynghoriad hwn yn ceisio eich barn ar y Rheoliadau Sefydlu drafft a fydd yn creu pedwar Cyd-bwyllgor Corfforedig ledled Cymru i arfer swyddogaethau sy'n ymwneud â chynllunio datblygiadau strategol a chynllunio trafndiaeth rhanbarthol; byddant hefyd yn gallu gwneud pethau i hybu llesiant economaidd eu hardaloedd.

Y nod yw sicrhau bod y Rheoliadau Sefydlu hyn yn darparu ar gyfer agweddau craidd y broses o sefydlu a gweithredu'r pedwar Cyd-bwyllgor Corfforedig, a'u bod yn ddigon hyblyg i ymateb i amgylchiadau penodol pob ardal. Felly mae'n bwysig cydnabod y gallai manylion y broses weithredu amrywio rhwng Cyd-bwyllgorau Corfforedig.

Ar ôl iddynt gael eu sefydlu, a lle bo'r prif gynghorau cyfansoddol yn dymuno iddynt wneud hynny, byddai'r Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn gallu arfer swyddogaethau eraill yn y dyfodol. Mae'n bwysig felly bod y Rheoliadau Sefydlu hyn yn darparu'r sylfaen briodol i gefnogi hyn. Byddai unrhyw gynnig i drosglwyddo swyddogaethau yn y dyfodol yn destun ymgynghoriad pellach ac unrhyw ddeddfwriaeth angenrheidiol ar yr adeg honno.

Mae'n bwysig nodi at ddiben yr ymgynghoriad hwn, er bod pedair cyfres ar wahân o Reoliadau Sefydlu, un ar gyfer pob Cyd-bwyllgor Corfforedig, mae cynnwys pob cyfres ar wahân yr un peth i raddau helaeth ac felly rydym yn ymgynghori ar y rheoliadau hynny fel un. Bydd unrhyw gyfeiriad at y Rheoliadau Sefydlu, oni nodir yn wahanol, yn cyfeirio at y pedair cyfres ddrafft o reoliadau. Yn yr un modd, mae'r Aseiad Effaith Rheoleiddiol a'r Aseiad Effaith Integredig yn Adran 9, sy'n cyd-fynd â'r rheoliadau, wedi cael eu drafftio fel dogfennau unigol sy'n ymwneud â'r pedair cyfres o Reoliadau Sefydlu.

Ynghyd â'r Rheoliadau Sefydlu ar gyfer pob Cyd-bwyllgor Corfforedig bydd cyfres o reoliadau a fydd yn berthnasol i'r holl Gyd-bwyllgorau Corfforedig, ar y cyfan, gan nodi manylion eu trefniadau llywodraethu a'u trefniadau gweinyddol a'r fframwaith deddfwriaethol y byddant yn gweithredu ynddo. Bydd angen rheoliadau o'r fath er mwyn cefnogi'r broses o roi'r Rheoliadau Sefydlu ar waith. Yn y papur ymgynghori hwn, lle y bo angen, cyfeirir at y rhain fel 'Rheoliadau Cymhwysio Cyffredinol'. Ein bwriad yw parhau i weithio gyda llywodraeth leol ar gynnwys y Rheoliadau Cymhwysio Cyffredinol.

Er nad yw'r Rheoliadau Cymhwysio Cyffredinol hyn yn ddarostyngedig i'r ymgynghoriad hwn, er mwyn rhoi'r Rheoliadau Sefydlu mewn cyd-destun, rydym wedi ceisio nodi drwy'r ddogfen yr hyn y gallai'r Rheoliadau Cymhwysio Cyffredinol hynny ddarparu ar ei gyfer, yn amodol ar ganlyniad yr ymgynghoriad hwn. Fodd bynnag, ni fwriedir i hyn fod yn ddisgrifiad diffiniol na chynhwysfawr o'r Rheoliadau Cymhwysio Cyffredinol.

ADRAN DAU – Sut yr aethpwyd ati i lunio'r rheoliadau

Yr egwyddorion a ddilynwyd

Mae dwy egwyddor allweddol yn sail i'r gwaith o ddatblygu'r Rheoliadau Sefydlu ar gyfer Cyd-bwyllgorau Corfforedig:

- Dylid trin Cyd-bwyllgorau Corfforedig fel aelod o'r 'teulu llywodraeth leol' a, lle y bo'n briodol, dylent fod yn ddarostyngedig, i raddau helaeth, i'r un pwerau a dyletswyddau â phrif gynghorau yn y ffordd maent yn gweithredu. Y bwriad yw osgoi, hyd y bo modd, gwneud i Gyd-bwyllgorau Corfforedig wneud pethau mewn ffordd a fyddai'n anghyfarwydd i'r rhai mewn llywodraeth leol neu greu gweithdrefnau, rhwymedigaethau, pwerau ac ati, sy'n newydd ac anghyfarwydd a allai gynyddu'r baich gweinyddol.
- Aelodau'r Cyd-bwyllgor Corfforedig ei hun ddylai benderfynu ar fanylion y ffordd y bydd yn gweithredu'n ymarferol. Bydd yr hyblygrwydd hwn yn galluogi Cyd-bwyllgorau Corfforedig i amrywio rhwng ardaloedd daearyddol er mwyn diwallu anghenion gwahanol a chyflawni uchelgeisiau gwahanol eu rhanbarth.

Cwestiwn Un yr Ymgynghoriad:

a) Beth yw eich barn ynghylch a ddylai Cyd-bwyllgorau Corfforedig fod yn ddarostyngedig i'r un pwerau a dyletswyddau yn fras â phrif gynghorau?

a) A ydych yn cytuno y dylai Cyd-bwyllgorau Corfforedig gael yr un fframwaith llywodraethu a threfniadau gweinyddol, yn fras, â phrif gyngor, cyn belled â bod hyn yn gymesur? Nodwch eich rhesymau.

b) A ydych yn cytuno y dylai aelodau o Gyd-bwyllgorau Corfforedig gael disgrisiwn priodol o ran manylion y trefniadau cyfansoddiadol a gweithredol? Nodwch eich rhesymau.

Ymgysylltu â rhanddeiliaid a chydgyhyrchu

Mae'r Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol wedi cynnal trafodaethau helaeth ynghylch y cynigion Cyd-bwyllgorau Corfforedig ag Arweinwyr Llywodraeth leol, Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC) a rhanddeiliaid ehangach sy'n darparu gwasanaethau i'r cyhoedd y bydd datblygu Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn effeithio arnynt. Drwy gyd-ddatblygu'r Rheoliadau Sefydlu, ac unrhyw Reoliadau Cymhwysio Cyffredinol cysylltiedig, bwriedir sicrhau eu bod yn addas at y diben ac yn cyflawni'r canlyniadau arfaethedig sef symleiddio strwythurau llywodraethu a sicrhau eu bod yn gyson.

Ymysg y mecanweithiau a ddefnyddiwyd ar gyfer ymgysylltu gwleidyddol roedd:

- Y Gweithgor Llywodraeth Leol
- Cyngor Partneriaeth Cymru
- Is-grŵp Llywodraeth Leol Cyngor Partneriaeth Cymru
- Digwyddiadau CLILC gan gynnwys Bwrdd Gweithredol CLILC, cyfarfodydd Cyngor CLILC, cyfarfodydd rheolaidd rhwng Gweinidogion â CLILC a chyfarfodydd â nifer o Arweinwyr pleidiau gwleidyddol CLILC

- Cyfarfodydd unigol ag Arweinwyr prif gynghorau
- Arweinwyr prif gynghorau mewn grwpiau rhanbarthol

Mae'r Gweinidog a swyddogion hefyd wedi ymgysylltu â Phrif Weithredwyr drwy Gymdeithas Prif Weithredwyr ac Uwch-reolwyr Awdurdodau Lleol Cymru (SOLACE).

Yn ogystal ag ymgysylltu â Phrif Weithredwyr ac ar lefel wleidyddol, mae swyddogion hefyd wedi bod yn cydweithio i gyd-ddatblygu'r manylion sydd wedi llywio'r rheoliadau hyn. Mae gwaith ymgysylltu o'r fath wedi bod yn fuddiol ac wedi'i groesawu gan Lywodraeth Cymru a llywodraeth leol er mwyn sicrhau bod y rheoliadau'n diwallu anghenion prif gynghorau, yn ychwanegu gwerth ac nad ydynt yn torri ar draws trefniadau eraill yn anfwriadol.

Rydym wedi ymgysylltu'n weithredol â'r Grŵp Cyfreithwyr mewn Llywodraeth Leol mewn perthynas â chyd-ddatblygu rheoliadau sy'n ymwneud â materion llywodraethu, archwilio, safonau a chraffu Cyd-bwyllgorau Corfforedig.

Mae Cymdeithas Trysoryddion Cymru wedi bod yr un mor gysylltiedig â'r gwaith o ystyried manylion cyfundrefnau ariannol a chyllido Cyd-bwyllgorau Corfforedig.

Mae swyddogion llywodraeth leol a CLILC hefyd wedi bod yn gweithio ochr yn ochr â swyddogion Llywodraeth Cymru ar y swyddogaethau a gaiff eu trosglwyddo i Gyd-bwyllgor Corfforedig. Mae cyfleoedd a goblygiadau'r model Cyd-bwyllgor Corfforedig wedi cael eu trafod yn fanwl er mwyn helpu i gyd-ddatblygu'r Rheoliadau Sefydlu ac unrhyw Reoliadau Cymhwyso Cyffredinol.

O fis Mawrth 2020 arafodd y pandemig Covid-19 y gwaith ymgysylltu hwn oherwydd blaenoriaethau oedd â mwy o frys iddynt i gefnogi llywodraeth leol i gynllunio a darparu gwasanaethau hanfodol, yn enwedig ar gyfer y bobl fwyaf agored i niwed yn ein cymdeithas.

Gwnaethom ailddechrau ymgysylltu â llywodraeth leol ar Gyd-bwyllgorau Corfforedig ym mis Gorffennaf gydag Arweinwyr, Cymdeithas Prif Weithredwyr ac Uwch-reolwyr Awdurdodau Lleol Cymru (SOLACE), CLILC a swyddogion llywodraeth leol, gan gynnwys arweinwyr y Grŵp Cyfreithwyr mewn Llywodraeth Leol a Chymdeithas Trysoryddion Cymru a hefyd arbenigwyr swyddogaeth-benodol mewn meysydd megis trafndiaeth a chynllunio.

Mae Is-grŵp Llywodraeth Leol Cyngor Partneriaeth Cymru wedi goruchwylio'r broses gyfan, gan ddarparu perchenogaeth ar y cyd rhwng Gweinidogion a llywodraeth leol.

Dull o bennu ardal pob Cyd-bwyllgor Corfforedig

Mae'r Bil yn caniatáu hyblygrwydd o ran yr ardal y bydd Cyd-bwyllgor Corfforedig yn ei chwmpasu, ac mae'r Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol wedi gweithio gydag Arweinwyr llywodraeth leol i ddeall y patrwm daearyddol yr hoffent ei weld ar gyfer y Cyd-bwyllgorau Corfforedig rhanbarthol a gaiff eu rhoi ar waith o dan y pedair cyfres gyntaf hyn o Reoliadau Sefydlu. Roedd yn bwysig cytuno ar y patrwm hwn â llywodraeth leol er mwyn darparu llinell sylfaen gytunedig ar gyfer gweithio rhanbarthol y gallwn adeiladu arni gyda'n gilydd yn y dyfodol.

Ysgrifennodd Arweinwyr pleidiau gwleidyddol CLILC at y Gweinidog ym mis Mawrth 2020 i nodi barn llywodraeth leol y dylaipatrwm Cyd-bwyllgorau Corfforedig o fewn y Rheoliadau Sefydlu hyn fod yn seiliedig ar ddaearyddiaeth y bargeinion dinesig a thwf presennol.

Felly, yn unol â'r ffafriaeth a fynegwyd gan lywodraeth leol, mae'r Rheoliadau Sefydlu wedi cael eu llunio i adlewyrchu'r cais hwn fel a ganlyn:

Ardal CBC	Prif Gyngorau Cyfansoddol	Awdurdodau Parciau Cenedlaethol*
Y Canolbarth	Cyngor Sir Ceredigion Cyngor Sir Powys	Bannau Brycheiniog
Y De-orllewin	Cyngor Sir Caerfyrddin Cyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot Cyngor Sir Penfro Cyngor Sir Abertawe	Bannau Brycheiniog ac Arfordir Penfro
Y Gogledd	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy Cyngor Sir Ddinbych Cyngor Sir y Fflint Cyngor Gwynedd Cyngor Sir Ynys Môn Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	Eryri
Y De-ddwyrain	Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili Cyngor Caerdydd Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful Cyngor Sir Fynwy Cyngor Bwrdeistref Sirol Casnewydd (a elwir gan amlaf yn Gyngor Dinas Casnewydd) Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen Cyngor Bwrdeistref Sirol Bro Morgannwg	Bannau Brycheiniog

* Gan fod y Rheoliadau Sefydlu yn cynnwys swyddogaethau sy'n ymwneud â Chynllunio Strategol, mae'r rheoliadau yn darparu y dylai aelodaeth y pwyllgor gynnwys cynrychiolaeth o Awdurdod Parc Cenedlaethol y Parc Cenedlaethol hwnnw. Mae'r Parciau Cenedlaethol wedi cael eu cynnwys yma er mwyn dangos yr aelodaeth hon.

Cwestiwn Dau yr Ymgynghoriad:

Mae Arweinwyr llywodraeth leol wedi cytuno mai'r ardaloedd hyn yw'r rhai mwyaf priodol ar gyfer y Cyd-bwyllgorau Corfforedig er mwyn adlewyrchu'r swyddogaethau a roddir iddynt gan y Rheoliadau Sefydlu hyn. A oes gennych unrhyw sylwadau neu arsylwadau am ardaloedd y Cyd-bwyllgorau Corfforedig hyn mewn perthynas â'u swyddogaethau neu ddatblygiad Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn y dyfodol?

Cynnwys y Rheoliadau Sefydlu

Mae'r Rheoliadau Sefydlu yn cwmpasu:

- Y prif drefniadau llywodraethu a chyfansoddiadol
- Materion ariannol, cyllido a chyllidebol
- Darpariaethau ar gyfer staffio a gweithlu
- Y swyddogaethau a gaiff eu harfer gan y Cyd-bwyllgorau Corfforedig

Fodd bynnag, gan y gallai'r meysydd hyn orgyffwrdd i ryw raddau, nodir na fydd y rheoliadau yn adlewyrchu'r penawdau hyn yn uniongyrchol. Serch hynny, at ddiben yr ymgynghoriad ar y Rheoliadau Sefydlu, mae'r ymgynghoriad wedi cael ei osod yn erbyn y pedwar pennawd eang canlynol.

Rheoliadau Cymhwysio Cyffredinol

Fel y nodwyd yn y cyflwyniad, cynigir y bydd Rheoliadau Cymhwysio Cyffredinol i gyd-fynd â'r Rheoliadau Sefydlu a'u cefnogi. Bydd cynnwys y rheoliadau hynny yn amodol ar ganlyniad yr ymgynghoriad hwn a thrafodaethau parhaus â llywodraeth leol. Yn yr un modd â'r Rheoliadau Sefydlu, bydd yr egwyddorion allweddol yn Adran Dau yn sail i'r Rheoliadau Cymhwysio Cyffredinol, yn enwedig awydd Cyd-bwyllgorau Corfforedig i gael eu trin fel rhan o'r 'teulu llywodraeth leol'.

Mae'r Rheoliadau Sefydlu yn nodi *beth* y gall pob Cyd-bwyllgor Corfforedig ei wneud a rhai o'r agweddau allweddol ar eu trefniadau llywodraethu, ariannol a staffio. Bydd y Rheoliadau Cymhwysio Cyffredinol yn ymdrin â manylion *sut* y byddant yn gweithio, a ble a sut y bydd deddfwriaeth llywodraeth leol bresennol yn gymwys iddynt.

Cwestiwn Tri yr Ymgynghoriad:

- a) A ydych yn cytuno â'r dull o ddatblygu'r rheoliadau ar gyfer Cyd-bwyllgorau Corfforedig fel yr amlinellir yn yr ymgynghoriad hwn? Nodwch eich rhesymau.***
- b) Rydym wedi nodi drwy gydol y ddogfen hon yr hyn sy'n debygol o gael ei gynnwys yn y Rheoliadau Cymhwysio Cyffredinol, yn amodol ar ganlyniad yr ymgynghoriad hwn. Er nad y Rheoliadau Cymhwysio Cyffredinol yw pwnc yr ymgynghoriad hwn, er mwyn llywio eu datblygiad a oes gennych unrhyw farn am unrhyw beth arall a ddylai gael ei gwmpasu?***

ADRAN TRI – Trefniadau llywodraethu a threfniadau cyfansoddiadol Cyd-bwyllgorau Corfforedig

Mae'r Rheoliadau Sefydlu yn darparu'r strwythur cyfansoddiadol craidd i alluogi'r Cyd-bwyllgor Corfforedig i sefydlu ei hun. Bydd angen i'r strwythur hwn gael ei ategu gan fanylion pellach yn y Rheoliadau Cymhwyso Cyffredinol, er enghraifft mewn unrhyw gymhwysiad arfaethedig (gydag addasiad neu hebdo) o ddeddfwriaeth llywodraeth leol berthnasol.

Cyfansoddiad

Mae'r Rheoliadau Sefydlu yn nodi y bydd pob Cyd-bwyllgor Corfforedig yn cynnwys nifer o brif gynghorau ac y bydd ardaloedd y prif gynghorau gyda'i gilydd yn ffurfio ardal y Cyd-bwyllgor Corfforedig (ardaloedd y Cyd-bwyllgorau Corfforedig a nodwyd yn Adran Dau). Mae'r Rheoliadau Sefydlu yn darparu y bydd Cyd-bwyllgor Corfforedig yn cael ei redeg gan bwyllgor o'i aelodau ac mai'r Cyd-bwyllgor Corfforedig fydd yn gyfrifol am gyflawni'r swyddogaethau a gaiff eu harfer ganddo a gwneud y penderfyniadau angenrheidiol er mwyn cyflawni'r swyddogaethau hynny. Bydd Cyd-bwyllgor Corfforedig yn atebol i'w brif gynghorau cyfansoddiadol. Bydd ei aelodau'n adrodd yn ôl i'r prif gynghorau hynny a byddant yn ymateb i gwestiynau a chraffu. Fodd bynnag, bydd gan y Cyd-bwyllgor Corfforedig bwerau wedi'u dirprwyo iddo a bydd yn gwneud penderfyniadau amserol heb fod angen i'w brif gynghorau cyfansoddiadol gadarnhau hynny.

Aelodaeth

Yn unol â gofynion Rhan 5 o'r Bil, a thrafodaethau blaenorol ac ymgynghoriad â llywodraeth leol, mae'r Rheoliadau Sefydlu yn darparu y bydd y Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn cynnwys Arweinwyr (a ddiffinnir yn y rheoliadau fel prif aelodau gweithrediaethau) y cynghorau cyfansoddiadol. Bydd pob aelod yn aelod o'r Cyd-bwyllgor Corfforedig nes y daw ei gyfnod fel Arweinydd y cyngor cyfansoddiadol i ben.

Bydd yr Arweinwyr yn penderfynu a fydd cynrychiolwyr ychwanegol o'u cynghorau cyfansoddiadol neu sefydliadau eraill yn cael gwahoddiad i fod yn aelodau o'r Cyd-bwyllgor Corfforedig. Mae'r Rheoliadau Sefydlu felly'n rhoi'r hyblygrwydd i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig gyfethol aelodau o'r fath i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig fel y mae'n pennu sy'n angenrheidiol ac yn briodol i arfer ei swyddogaethau'n effeithiol. Bydd Cyd-bwyllgor Corfforedig yn gallu pennu / cytuno ar delerau aelodaeth unrhyw aelod cyfetholedig – e.e. hawliau pleidleisio, rôl, cyfraniad at gyllid ac ati.

Lle bydd y dasg o baratoi Cynllun Datblygu Strategol yn un o swyddogaethau Cyd-bwyllgor Corfforedig, ac os bydd unrhyw ran o Barc Cenedlaethol o fewn ardal y Cyd-bwyllgor Corfforedig, rhaid i'r rheoliadau ddarparu bod aelodaeth y pwyllgor yn cynnwys cynrychiolaeth o Awdurdod Parc Cenedlaethol y Parc Cenedlaethol hwnnw. Mae'r Rheoliadau Sefydlu yn cynnwys rhoi swyddogaethau'r Cynllun Datblygu Strategol i'r Cyd-bwyllgorau Corfforedig a gaiff eu sefydlu. Mae'r Rheoliadau Sefydlu felly'n darparu y dylai aelodaeth pob un o'r pedwar Cyd-bwyllgor gynnwys cynrychiolydd o'r Awdurdod Parc Cenedlaethol perthnasol.

Cyfrifoldeb yr Awdurdod Parc Cenedlaethol perthnasol (neu'r awdurdodau yn achos Cyd-bwyllgor Corfforedig De-orllewin Cymru) fydd enwebu'r cynrychiolydd priodol o blith Cadeirydd neu Is-gadeirydd yr Awdurdod Parc Cenedlaethol neu Gadeirydd

Pwyllgor Cynllunio'r Awdurdod Parc Cenedlaethol. Mae aelodaeth yr Awdurdod Parc Cenedlaethol, fel y nodir yn y Rheoliadau Sefydlu, wedi'i rhagnodi (ac felly'n gyfyngedig) i arfer swyddogaethau Cynllun Datblygu Strategol y Cyd-bwyllgor Corfforedig yn unig. Fodd bynnag, gall Cyd-bwyllgor Corfforedig benderfynu cyfethol yr Awdurdod Parc Cenedlaethol, o dan ba delerau bynnag fel y gwêl yn briodol, er mwyn cefnogi'r gwaith o gyflawni swyddogaethau eraill os bydd yn dymuno gwneud hynny.

Cwestiwn Pedwar yr Ymgynghoriad:

- a) A ydych yn cytuno â'r dull arfaethedig o bennu aelodaeth Cyd-bwyllgorau Corfforedig, gan gynnwys cyfethol aelodau ychwanegol? Nodwch eich rhesymau.**
- b) Beth yw eich barn am y rôl a gynigir ar gyfer Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ar y Cyd-bwyllgorau Corfforedig, fel y disgrifir uchod?**

Cynigir y bydd y Rheoliadau Cymhwysio Cyffredinol yn gwahardd staff Cyd-bwyllgor Corfforedig yn ffurfiol rhag bod yn aelod o Gyd-bwyllgor Corfforedig, un o'i brif gynghorau nac Awdurdod Parc Cenedlaethol. Mae'r dull gwahardd hwn yn gyson â'r rhai sy'n ymwneud â gwahardd staff prif gynghorau mewn perthynas ag aelodaeth prif gynghorau.

Trefniadau pleidleisio

Caiff Cyd-bwyllgor Corfforedig ei sefydlu ar sail 'un bleidlais fesul aelod'. Fodd bynnag, mae'r Rheoliadau Sefydlu hefyd yn darparu y bydd Cyd-bwyllgor Corfforedig, ar ôl iddo gael ei sefydlu, yn gallu mabwysiadu gweithdrefnau pleidleisio amgen os bydd yn dymuno gwneud hynny.

Wrth ddatblygu'r Rheoliadau Sefydlu, ystyriwyd a ddylid cael lleiafswm neu uchafswm o aelodau (gan gynnwys aelodau cyfetholedig) ar Gyd-bwyllgor Corfforedig. Er mwyn sicrhau bod y Cyd-bwyllgorau Corfforedig mor hyblyg â phosibl, nid ystyriwyd y byddai hyn yn briodol. Fodd bynnag, mae'r Rheoliadau Sefydlu yn darparu bod Cyd-bwyllgor Corfforedig wedi'i gyfyngu o ran nifer yr aelodau cyfetholedig sydd â phleidleisiau, ond dim ond i'r graddau na chaiff nifer y pleidleisiau y gall aelodau cyfetholedig eu bwrw fod yn uwch na nifer y pleidleisiau a fwrir gan aelodau'r cyngor neu, mewn perthynas â swyddogaethau cynllunio strategol, aelodau'r cyngor ac aelod(au) y Parc Cenedlaethol.

Mae'r Rheoliadau Sefydlu hefyd yn darparu y dylid cael cworwm o ddim llai na 70% o'r aelodau sydd â hawl i bleidleisio. 25% yw'r cworwm ar gyfer prif gynghorau ar hyn o bryd. Fodd bynnag, wrth ystyried cworwm ar gyfer Cyd-bwyllgor Corfforedig, teimlwyd y dylid ei osod ar lefel ddigon uchel er mwyn cydbwysu'r angen i'r Cyd-bwyllgor allu arfer ei swyddogaethau yn effeithiol a'r angen i sicrhau bod penderfyniadau'r Cyd-bwyllgor Corfforedig yn cynrychioli mwyafrif yr aelodau sydd â hawl i bleidleisio. Bydd hyn yn sicrhau atebolrwydd democrataidd yr holl aelodau sydd â hawl i bleidleisio.

Cwestiwn Pump yr Ymgynghoriad:

- a) Beth yw eich barn am y dull arfaethedig o 'un bleidlais fesul aelod' a'r hyblygrwydd i Gyd-bwyllgorau Corfforedig fabwysiadu gweithdrefnau pleidleisio amgen?**
- b) Beth yw eich barn am y cworwm arfaethedig ar gyfer Cyd-bwyllgorau Corfforedig?**
- c) Beth yw eich barn am y dull arfaethedig ar gyfer hawliau pleidleisio aelodau cyfetholedig o Gyd-bwyllgor Corfforedig?**

Is-bwyllgorau

Mae'r Rheoliadau Sefydlu yn darparu y bydd Cyd-bwyllgor Corfforedig yn gallu sefydlu is-bwyllgorau i'w gefnogi i arfer ei swyddogaethau os bydd yn dymuno gwneud hynny.

Mater i bob Cyd-bwyllgor Corfforedig fydd penderfynu a yw'n dymuno cael is-bwyllgorau a phwy fydd yn eistedd arnynt. Fodd bynnag, efallai y bydd yn rhesymol disgwyl (er nad yw'n ofynnol) i Gyd-bwyllgor Corfforedig gael is-bwyllgor ar gyfer pob un o'i brif swyddogaethau ac y gallai'r is-bwyllgorau hyn ymgysylltu'n eang a chynnwys amrywiaeth o randdeiliaid perthnasol.

Gan gadw hyn mewn cof, bydd yn bosibl i is-bwyllgorau Cyd-bwyllgor Corfforedig gynnwys aelodau o'r prif gynghorau cyfansoddol heblaw'r rhai sy'n aelodau o'r Cyd-bwyllgor Corfforedig ei hun – er enghraifft, aelod perthnasol neu ddeiliad portffolio perthnasol o weithrediaeth y prif gyngor – er y dylai fod yn bosibl i hyn ddigwydd, yn enwedig, er enghraifft, pan fo'r Arweinydd yn aelod perthnasol hefyd.

Gellir gwahodd/cyfethol sefydliadau partner eraill i fod yn aelodau o is-bwyllgorau os bydd Cyd-bwyllgor Corfforedig yn dymuno gwneud hynny. Eto, mater i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig fydd penderfynu a chytuno ar y partneriaid a gaiff eu cyfethol.

Cwestiwn Chwech yr Ymgynghoriad:

- a) Beth yw eich barn am alluogi Cyd-bwyllgorau Corfforedig i gyfethol aelodau eraill a/neu benodi pobl i eistedd ar is-bwyllgorau?**

Bydd canllawiau statudol (a gyhoeddir o dan ran 5 o'r Bil) yn rhoi rhagor o gyngor i Gyd-bwyllgorau Corfforedig ar ystyried cyfranogiad ehangach partneriaid yn eu gwaith. Y bwriad, fel yr amlinellir yn adran saith, yw i ofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol fod yn gymwys i Gyd-bwyllgorau Corfforedig fel y maent i'w cynghorau cyfansoddol ac felly bydd yn arbennig o bwysig ystyried y ffyrdd o weithio mewn perthynas â chydweithredu, cyfranogiad a defnyddio dull gweithredu integredig.

Cwestiwn Saith yr Ymgynghoriad:

- a) Ydych chi'n cytuno y byddai'r dull o gyfethol aelodau yn golygu bod modd cael mwy o ymgysylltu â rhanddeiliaid yng ngwaith Cyd-bwyllgor Corfforedig?**
- b) Beth allai fod ei angen i gefnogi aelodau Cyd-bwyllgor Corfforedig i gynnwys ac ymgysylltu â rhanddeiliaid priodol yn eu gwaith?**

Rheolau sefydlog

Cynigir y bydd y Rheoliadau Sefydlu yn ei gwneud yn ofynnol i Gyd-bwyllgor Corfforedig wneud rheolau sefydlog ar gyfer rheoleiddio ei drafodion a'i fusnes. Mae'r Rheoliadau Sefydlu yn cynnwys rhai gofynion craidd ar gyfer rheolau sefydlog, er enghraifft rheoleiddio gweithdrefnau'r Cyd-bwyllgor Corfforedig. Yn amodol ar ganlyniad yr ymgynghoriad hwn, byddem yn disgwyl y gallai unrhyw fanylion pellach o ran yr hyn y byddai'n rhaid i'r rheolau sefydlog ddarparu ar ei gyfer gael eu nodi yn y Rheoliadau Cymhwyso Cyffredinol, er enghraifft prosesau penodi staff neu ffyrdd o ddelio â materion camymddwyn.

Cod ymddygiad

Mae'r Rheoliadau Sefydlu yn ei gwneud yn ofynnol i bob Cyd-bwyllgor Corfforedig fabwysiadu cod ymddygiad ar gyfer ei aelodau a'i staff. Yn amodol ar ganlyniad yr ymgynghoriad hwn, gellir darparu ar gyfer manylion cynnwys cod o'r fath yn y Rheoliadau Cymhwyso Cyffredinol. Er enghraifft, gallai hyn gynnwys sicrhau bod Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn awdurdodau perthnasol at ddibenion Rhan 3 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000, a fydd yn dod â nhw o fewn y fframwaith moesegol ar gyfer llywodraeth leol y mae'r Ddeddf yn ei sefydlu. Byddai hyn hefyd yn eu rhoi o fewn cwrmpas Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.

Cwestiwn Wyth yr Ymgynghoriad:

- a) A ydych yn cytuno y dylai aelodau a staff Cyd-bwyllgor Corfforedig fod yn ddarostyngedig i God Ymddygiad ac y dylai'r cod fod yn debyg i'r hyn a geir mewn Prif Gynghorau? Nodwch eich rhesymau.**
- b) Beth yw eich barn am fabwysiadu Cod Ymddygiad ar gyfer aelodau cyfetholedig?**
- c) A ddylai pob aelod cyfetholedig fod yn ddarostyngedig i'r cod, h.y. y rhai sydd â'r hawl i bleidleisio a'r rhai nad oes ganddynt hawl i bleidleisio?**

Atebolrwydd aelodau

Mae Cyd-bwyllgor Corfforedig yn gorff corfforedig yn ei rinwedd ei hun a bydd yr aelodau yn gwneud penderfyniadau ar swyddogaethau sy'n perthyn iddyn nhw yn unig. Yng ngoleuni hyn, os bydd hawliad neu achos cyfreithiol, rydym o'r farn y byddai'n amhriodol i atebolrwydd gael ei neilltuo/dosrannu i bob cyngor cyfansoddol. Felly dylai fod yn ofynnol i Gyd-bwyllgor Corfforedig indemnio ei aelodau (cael ei indemniad ei hun) ar gyfer y penderfyniadau a wneir ganddo. Y Cyd-bwyllgor Corfforedig ddylai fod yn atebol, yn hytrach nag aelodau unigol, cyflogeion neu bobl eraill sy'n cyflawni swyddogaethau ar ei ran. Yn amodol ar ganlyniad yr ymgynghoriad hwn, mae'n debygol y caiff materion o'r fath eu cynnwys yn y Rheoliadau Cymhwyso Cyffredinol.

Craffu a llywodraethu

Wrth gyflwyno'r cynigion ar gyfer Cyd-bwyllgorau Corfforedig, ystyrir ei bod yn bwysig bod strwythur a dull gweithredu Cyd-bwyllgor Corfforedig yn ceisio cynnal a chefnogi atebolrwydd democrataidd llywodraeth leol.

Mae'r Rheoliadau Sefydlu yn darparu ei bod yn ofynnol i bob Cyd-bwyllgor Corfforedig roi trefniadau craffu priodol ar waith. Dylai trefniadau o'r fath fod yn ôl disgrisiwn y Cyd-bwyllgor Corfforedig. Bydd y Rheoliadau Sefydlu hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i Gyd-bwyllgor Corfforedig gael Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu. Drwy'r Rheoliadau Cymhwys Cyffredinol, ac yn amodol ar ganlyniad yr ymgynghoriad hwn, bydd yn angenrheidiol sicrhau bod gan unrhyw bwyllgor craffu y pwerau a'r camau diogelu priodol, fel y nodir yn adran 21 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000; a hefyd y gofynion perthnasol i gymryd i ystyriaeth farn y cyhoedd a dyletswydd ar y Cyd-bwyllgor Corfforedig i ymateb, er enghraifft adran 21B o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 ac adran 62 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011. Credwn hefyd y dylai'r Rheoliadau Cymhwys Cyffredinol gynnwys darpariaeth fel nad yw unrhyw bwyllgor craffu yn cynnwys aelod o'r Cyd-bwyllgor Corfforedig (nac un o'i is-bwyllgorau), y gallai gynnwys aelodau (gan gynnwys aelodau anweithredol) o'r prif gynghorau cyfansoddol, y bydd pwyllgorau craffu yn gallu cael cyngor annibynnol gan arbenigwyr ac y dylai aelodaeth geisio ystyried cydbwysedd gwleidyddol y prif gynghorau cyfansoddol.

Yn ogystal â chael trefniadau craffu, credwn y byddai'n briodol i waith Cyd-bwyllgor Corfforedig gael ei oruchwylio'n fwy cyffredinol. Mae Adran Pedwar isod, er enghraifft, yn cynnwys materion sy'n ymwneud â Chyd-bwyllgorau Cyffredinol a'r Archwilydd Cyffredinol.

Hefyd, efallai y byddai'n briodol i Gyd-bwyllgor Corfforedig gael yr un gyfundrefn perfformiad a llywodraethu â phrif gynghorau, fel y nodir yn Rhan 6 o Fil Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru), er enghraifft drwy hunanasesu ei berfformiad yn flynyddol a cheisio safbwyntiau allanol ar ei berfformiad drwy banel o gymheiriaid. Byddai hyn yn cael ei drafod yn y Rheoliadau Cymhwys Cyffredinol.

Pwerau ategol

Er mwyn cyd-fynd â'r swyddogaethau penodol a drosglwyddir i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig, mae'r Rheoliadau Sefydlu hefyd yn rhoi'r pŵer iddo wneud unrhyw beth i hwyluso'r gwaith o arfer ei swyddogaethau, neu unrhyw beth sy'n ffafriol iddynt neu'n gysylltiedig â nhw.

ADRAN PEDWAR – Materion ariannol, cyllido a chyllidebol

Mae'r dull o ymdrin â materion ariannol, cyllido a chyllidebol yn y rheoliadau wedi cael ei ddatblygu i adlewyrchu trafodaethau ag Is-grŵp Cyllid y Cyngor Partneriaeth a'r Is-grŵp Dosbarthu, gyda Chymdeithas Trysoryddion Cymru a chynrychiolwyr o'r Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth.

Datblygwyd y rheoliadau hyn yn unol â'r Canllaw Arfer Da ar Gyllid Neilltuedig ar gyfer Llywodraeth Leol a'r canllawiau yn y Llawlyfr Deddfwriaeth ar asesu (a gwneud darpariaeth ar gyfer) goblygiadau ariannol deddfwriaeth sylfaenol.

Mae'r Rheoliadau Sefydlu yn gwneud darpariaethau sy'n ymwneud â chyllido cyd-bwyllgor corfforedig. Yn fras, mae'r Rheoliadau Sefydlu yn gwneud darpariaeth i'w gwneud yn ofynnol i Gyd-bwyllgor Corfforedig gyfrifo ei ofyniad cyllidebol, nodi sut y bodlonir y gofyniad hwnnw a byddai'n ofynnol i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig gadw cyfrifon cywir.

Mae'r Rheoliadau Sefydlu yn ei gwneud yn ofynnol i Gyd-bwyllgor Corfforedig gyfrifo ei ofynion cyllido ar gyfer pob blwyddyn ariannol i gynnwys y symiau sy'n ofynnol er mwyn arfer ei swyddogaethau; yn ogystal ag ar gyfer argyfyngau, cronfeydd wrth gefn a rhwymedigaethau sy'n weddill. Y bwriad yw bod yn rhaid i Gyd-bwyllgor Corfforedig gael ei gyllido'n ddigonol i gyflawni ei swyddogaethau/gweithgareddau penodedig, gan gynnwys gwariant sy'n gysylltiedig â chostau gweinyddol a gorbenion.

Wrth gyfrifo ei ofynion cyllido mae'r Rheoliadau Sefydlu yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig ystyried unrhyw symiau y mae'n amcangyfrif y bydd yn eu cael gan ffynonellau heblaw ei gynghorau cyfansoddol a'i aelodau Parc Cenedlaethol. Os bydd y gwariant amcangyfrifedig ar gyfer pob blwyddyn flynyddol yn fwy na'r cyllid a geir gan ffynonellau eraill, bydd hyn yn ffurfio gofyniad cyllidebol y Cyd-bwyllgor Corfforedig.

Mae'r Rheoliadau Sefydlu yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig gytuno ar ei ofyniad cyllidebol yn flynyddol erbyn 14 Chwefror cyn y cyfnod ariannol perthnasol. Mae hyn er mwyn cydlynu â phroses gosod cyllideb y prif gyngor.

Yn ymarferol, bydd y prif gynghorau cyfansoddol yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig ddarparu gofyniad cyllidebol dangosol neu dros dro er mwyn hwyluso eu paratodau cyllidebol eu hunain. Er na ddarperir ar gyfer hyn yn y rheoliadau, gall y prif gynghorau cyfansoddol ofyn am hwn erbyn 30 Tachwedd cyn y cyfnod ariannol perthnasol (yn unol ag arferion presennol) a dylai Cyd-bwyllgor Corfforedig fod yn barod ar gyfer hyn.

Fodd bynnag, ni fydd yn bosibl i Gyd-bwyllgor Corfforedig osod ei gyllideb yn y ffordd hon yn ystod ei flwyddyn weithredu gyntaf. Mae'n bosibl hefyd y bydd yn anodd i Gyd-bwyllgor Corfforedig ganfod beth fydd ei gyllideb gychwynnol gan y bydd yn dibynnu ar ei ddyhead i arfer ei swyddogaethau yn ystod ei flwyddyn gyntaf. Cynigir felly y dylai'r Rheoliadau Sefydlu ddarparu amserlen fwy rhesymol i osod y gofyniad cyllidebol ar gyfer y flwyddyn gyntaf, hynny yw, o fewn deufis ar ôl y cyfarfod cyntaf.

Nid yw'r Rheoliadau Sefydlu yn rhagnodi unrhyw fformiwla fel sail ar gyfer cyllido Cyd-bwyllgor Corfforedig. Mae'r Rheoliadau Sefydlu yn darparu y bydd y Cyd-

bwyllgor Corfforedig yn penderfynu sut y caiff y gofyniad cyllidebol ei fodloni gan y prif gynghorau cyfansoddol (neu gan yr Awdurdod Parc Cenedlaethol a'r prif gynghorau cyfansoddol yn achos swyddogaethau cynllunio strategol).

Os na all y cynghorau cyfansoddol ac aelod(au) Awdurdod y Parc Cenedlaethol gytuno ar y swm sy'n daladwy, mae'r Rheoliadau Sefydlu yn darparu y bydd y symiau sy'n daladwy gan y prif gynghorau cyfansoddol (a'r Awdurdod Parc Cenedlaethol) yn cael eu pennu yn ôl cyfarwyddyd Gweinidogion Cymru.

Cwestiwn Naw yr Ymgynghoriad

- a) Beth yw eich barn am y dull arfaethedig o bennu gofynion cyllidebol Cyd-bwyllgor Corfforedig?**
- b) Beth yw eich barn am yr amserlenni a gynigir (gan gynnwys ar gyfer y flwyddyn gyntaf) ar gyfer pennu'r gofynion cyllidebol a fydd yn daladwy gan y prif gynghorau cyfansoddol?**

Y Cyd-bwyllgor Corfforedig fydd y corff atebol ar gyfer y cyllid a ddarperir gan brif gynghorau cyfansoddol a/neu gyllid a geir yn uniongyrchol o ffrydiau ariannu eraill.

Mae'r Rheoliadau Sefydlu yn galluogi Cyd-bwyllgor Corfforedig i dalu tuag at wariant yr aethpwyd iddo neu yr eir iddo mewn perthynas â chyflawni ei swyddogaethau fel y pennir ganddo. Gall Cyd-bwyllgor Corfforedig godi ffioedd sy'n ymwneud â'i swyddogaethau penodedig hefyd. Mae'r rheoliadau hefyd yn galluogi Cyd-bwyllgorau Corfforedig i ddarparu cymorth ar ffurf grant neu gyfraniadau, gan gynnwys cymorth ad-daladwy, er mwyn cefnogi swyddogaethau a arferir ganddynt.

Mae'r Rheoliadau Sefydlu yn ei gwneud yn ofynnol i Gyd-bwyllgorau Corfforedig gadw cofnodion cyfrifyddu cywir a pharatoi cyfrifon blynyddol yn unol â chyfarwyddiadau Gweinidogion Cymru. Cynigir y bydd y cyfarwyddiadau hyn a'r Rheoliadau Cymhwysio Cyffredinol yn sicrhau bod Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn ddarostyngedig i d dulliau gwrthbwysio arferol prif gynghorau – gan gynnwys y dyletswyddau a'r rheolau ariannol sy'n ei gwneud yn ofynnol i gynghorau fod yn ddarbodous wrth wario, sy'n cael eu goruchwyllo a'u gwirio gan Brif Swyddog Cyllid Cyfrifol, ac i sicrhau tryloywder a chyhoeddi cyfrifon blynyddol. Er enghraifft, gallai'r Rheoliadau Cymhwysio Cyffredinol ei gwneud yn ofynnol i Gyd-bwyllgor Corfforedig ddilyn arferion (cyfrifyddu) priodol fel y rhai a nodir yng Nghod Ymarfer y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig, fel y'i diwygir neu y'i hailgyhoeddir o bryd i'w gilydd.

Caiff y cyllid gan brif gynghorau cyfansoddol ei gadw a'i reoli gan y Cyd-bwyllgor Corfforedig. Cynigir y bydd y Rheoliadau Cymhwysio Cyffredinol yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig reoli'r cyllid o dan yr un trefniadau rheoli ariannol â chyrrff llywodraeth leol yng Nghymru. Gallai hyn gynnwys, er enghraifft, bod yn ddarostyngedig i drefniadau cyfrifyddu ac archwilio priodol, fel y nodir yn Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014, a chan gydymffurfio â Safonau Archwilio Mewnol gorfodol y Sector Cyhoeddus. Bydd dull gweithredu o'r fath yn darparu sicrwydd annibynnol a gwrthrychol o ran effeithiolrwydd prosesau rheoli risg, rheoli a llywodraethu'r Cyd-bwyllgor Corfforedig.

Drwy'r Rheoliadau Cymhwyso Cyffredinol, y bwriad yw y bydd yr holl benderfyniadau am gyllid a wneir gan y Cyd-bwyllgor Corfforedig yn cael eu hadolygu drwy archwiliad allanol blynyddol, a fydd yn dadansoddi cost a budd ac yn asesu i ba raddau y mae adnoddau wedi cael eu defnyddio'n ddarbodus, yn effeithlon ac yn effeithiol wrth ddarparu gwasanaethau a gweithgareddau. Bydd hyn yn ychwanegol at y gofynion perfformiad a llywodraethu a nodir yn rhan 6 o Fil Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) y bwriedir iddynt fod yn gymwys hefyd.

Cwestiwn Deg yr Ymgynghoriad

- a) A ydych yn cytuno y dylai Cyd-bwyllgorau Corfforedig fod yn ddarostyngedig i'r un gofynion â phrif gynghorau o ran arferion cyfrifyddu? Nodwch eich rhesymau.**

- b) A ydych yn cytuno y dylai manylion am y ffordd y dylai Cyd-bwyllgor Corfforedig reoli ei arferion cyfrifyddu gael eu cynnwys yn y Rheoliadau Cymhwyso Cyffredinol? Os nad ydych yn cytuno, beth arall fyddai angen ei gynnwys yn y Rheoliadau Sefydlu?**

ADRAN PUMP – Materion staffio a gweithlu ar gyfer Cyd-bwyllgorau Corfforedig

Mae'r dull o ymdrin â materion staffio a gweithlu wedi cael ei ddatblygu i adlewyrchu'r trafodaethau yn Is-grŵp Llywodraeth Leol y Cyngor Partneriaeth a gyda Chyfarwyddwyr Adnoddau Dynol prif gynghorau ac yn adlewyrchu'r egwyddorion allweddol a nodwyd yn Adran Dau.

Mae'r Rheoliadau Sefydlu yn darparu y bydd Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn gallu cyflogi a recriwtio staff yn eu rhinwedd eu hunain; gwneud trefniadau i osod staff at wasanaeth Awdurdodau datganoledig eraill yng Nghymru a gosod staff at wasanaeth y Cyd-bwyllgor Corfforedig; ac ymgymryd â secondiadau (i mewn ac allan) er mwyn galluogi Cyd-bwyllgorau Corfforedig i gyflawni eu swyddogaethau. Y bwriad yw y bydd hyblygrwydd i bob Cyd-bwyllgor Corfforedig benderfynu ar ei ddull staffio, ac y bydd y dull hwnnw yn datblygu dros amser wrth i Gyd-bwyllgorau Corfforedig o bosibl ymgymryd â rhagor o swyddogaethau gweithredol ynghyd â swyddogaethau strategol.

Fel rhan o'r dull o drin Cyd-bwyllgorau Corfforedig fel rhan o'r 'teulu llywodraeth leol', bydd y Rheoliadau Cymhwysio Cyffredinol yn ceisio sicrhau y bydd y darpariaethau mewn cyfraith sy'n ymwneud â staffio, sy'n gymwys i brif gynghorau, yn gymwys i Gyd-bwyllgorau Corfforedig hefyd. Mae'n bwysig yn hyn o beth bod unrhyw ddeddfwriaeth a gymhwysir i Gyd-bwyllgorau Corfforedig yn darparu unrhyw hawliau angenrheidiol ar gyfer yr unigolyn, a rhwymedigaethau arno, (neu nad yw'n gosod hawliau neu rwymedigaethau llai) sut bynnag y caiff ei gyflogi gan y Cyd-bwyllgor Corfforedig (cyflogi'n uniongyrchol, ar secondiad, ar fenthyg, contract ac ati.).

Y bwriad yw y bydd y manylion sy'n sail i gyflogi neu fenthyca staff yn rhan o'r Rheoliadau Cymhwysio Cyffredinol gyda'r nod o sicrhau bod swyddogion Cyd-bwyllgor Corfforedig, fel unigolion a gyflogir yn gyhoeddus:

- yn ddarostyngedig i'r un gofynion / gofynion tebyg o ran tryloywder / atebolrwydd ac ati, â chyflogeion prif gynghorau neu unrhyw benodiadau cyhoeddus eraill
- yn cael buddiannau tebyg neu'r un buddiannau â swyddogion prif gynghorau
- yn ddarostyngedig i'r un cyfyngiadau / cyfyngiadau tebyg ar weithgareddau gwleidyddol (bydd yn ofynnol i Gyd-bwyllgorau Corfforedig gael cod ymddygiad ar gyfer cyflogeion).
- wedi'u hindemnio i gyflawni eu dyletswyddau ar ran y Cyd-bwyllgor Corfforedig.

Telerau ac amodau

Ni fwriedir i'r telerau ac amodau ar gyfer staff a gyflogir gan y Cyd-bwyllgor Corfforedig gael eu gadael i ddisgresiwn y Cyd-bwyllgor Corfforedig yn llwyr fel y cânt i brif gyngor. Felly mae'r Rheoliadau Sefydlu yn darparu y dylai staff a gyflogir gan y Cyd-bwyllgor Corfforedig gael eu penodi ar yr un telerau ac amodau neu rai tebyg (gan gynnwys amodau ynghylch taliadau cydnabyddiaeth) â swyddogion un o'r

prif gynghorau cyfansoddol sy'n gwneud yr un dyletswyddau neu rai tebyg. Bydd materion o'r fath yn cael eu penderfynu gan y Cyd-bwyllgor Corfforedig.

Y nod yw sicrhau nad yw Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn mabwysiadu trefniadau sy'n wahanol iawn i'r mwyafrif o'u prif gynghorau cyfansoddol, gan gefnogi'r gallu i gyfnewid staff a chydweithredu lle y bo'n bosibl. Bydd y dull gweithredu hwn hefyd yn sicrhau na chaiff Cyd-bwyllgor Corfforedig ei ddefnyddio fel dull o erydu (neu yn wir chwyddo) strwythurau cyflog drwy drosglwyddo staff / swyddogaethau i Gyd-bwyllgor Corfforedig, a phan fydd gwriad / gwahaniaeth bydd yn sicrhau bod y gwriad / gwahaniaeth hwnnw yn glir a thryloyw.

Lle na ddarperir ar ei gyfer fel arall o fewn y telerau ac amodau mabwysiedig, bwriad y polisi yw y bydd y Rheoliadau Cymhwysio Cyffredinol yn ei gwneud yn ofynnol i Gyd-bwyllgor Corfforedig baratoi, yn flynyddol, ddatganiad yn nodi polisiâu'r awdurdod ar daliad cydnabyddiaeth ei brif swyddogion, taliad cydnabyddiaeth ei gyflogeion sydd ar y cyflog isaf a'r gydberthynas rhwng taliad cydnabyddiaeth ei brif swyddogion a thaliad cydnabyddiaeth ei gyflogeion nad ydynt yn brif swyddogion.

Trosglwyddo Ymgymeriadau, Diogelu Cyflogaeth a Throsglwyddo Staff

Mae'r Rheoliadau Sefydlu drafft yn darparu lle y bydd aelod o staff a benodir gan Gyd-bwyllgor Corfforedig wedi cael ei drosglwyddo i Gyd-bwyllgor Corfforedig o gyngor cyfansoddol, bydd egwyddorion Trosglwyddo Ymgymeriadau, Diogelu Cyflogaeth yn gymwys.

Nid rhagbennu a ddylai Cyd-bwyllgor Corfforedig gyflogi'n uniongyrchol y staff sydd eu hangen i gyflawni swyddogaeth yw diben hyn – mater i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig benderfynu arno o hyd fydd natur y staffio (cyflogedig, ar fenthyg neu wedi'i gcontractio).

Mae'r dull gweithredu hwn yn unol â'r Cod Ymarfer ar Faterion y Gweithlu⁵ (a adwaenir hefyd fel y 'cod dwy haen'). Bwriedir i'r cod dwy haen gael ei gymhwyso i Gyd-bwyllgor Corfforedig ei hun, drwy'r Rheoliadau Cymhwysio Cyffredinol, ac i unrhyw gydberthynas rhwng prif gyngor â Chyd-bwyllgor Corfforedig yn y ffordd y mae'n cyflawni ei swyddogaethau (ac eithrio achosion a gwmpesir fel arall gan y rheoliadau).

Cwestiwn Un ar Ddeg yr Ymgynghoriad:

Beth yw eich barn am y dull arfaethedig o ymdrin â materion staffio a gweithlu?

Swyddogion Gweithredol

Bydd y Rheoliadau Sefydlu yn ei gwneud yn ofynnol i Gyd-bwyllgor Corfforedig benodi nifer o "swyddogion gweithredol" statudol, sef Prif Weithredwr, Prif Swyddog Cyllid, Swyddog Monitro a Phrif Swyddog Llywodraethu. Y bwriad yn yr achos hwn yw i Gyd-bwyllgor Corfforedig allu cyflogi staff, comisiynu gwasanaethau'n uniongyrchol neu fenthyca staff perthnasol oddi wrth gyngor cyfansoddol i gyflawni'r rolau hyn yn ôl yr hyn a benderfynir gan y Cyd-bwyllgor Corfforedig.

---

⁵ https://llyw.cymru/sites/default/files/publications/2019-02/cylchlythyr-cod-ymarfer-ar-faterion-gweithlu_0.pdf

Byddai'r manylion am rolau a chyfrifoldebau'r Swyddogion Gweithredol hyn yn debyg i'r rolau mewn prif gynghorau ac, yn amodol ar ganlyniad yr ymgynghoriad hwn, mae'n debygol y byddai'r manylion yn cael eu cynnwys yn y Rheoliadau Cymhwysio Cyffredinol. Er enghraifft:

- **Prif Weithredwr** – Mae'n debygol y bydd y Rheoliadau Cymhwysio Cyffredinol yn darparu y bydd Prif Weithredwr Cyd-bwyllgor Corfforedig yn ddarostyngedig i'r un rheolau, gweithdrefnau a thrafodion â Phrif Weithredwr prif gyngor. Bydd taliad cydnabyddiaeth Prif Weithredwr Cyd-bwyllgor Corfforedig yn ddarostyngedig i'r un trefniadau â Phrif Weithredwr prif gyngor, h.y. yn ddarostyngedig i Banel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol.
- **Swyddog Monitro** – Mae'n debygol y bydd y Rheoliadau Cymhwysio Cyffredinol yn darparu bod Swyddog Monitro Cyd-bwyllgor Corfforedig yn gweithredu yn yr un ffordd â'r hyn a amlinellir ar gyfer 'awdurdodau perthnasol' yn adran 5 o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989, neu mewn ffordd debyg i hyn. Gan ddibynnu ar y trefniadau ar gyfer y fframwaith moesegol sy'n ymwneud ag aelodau o'r Cyd-bwyllgor Corfforedig sy'n aelodau o brif gynghorau neu awdurdodau parciau cenedlaethol ac aelodau cyfetholedig, gall y swyddog hwn hefyd chwarae rôl gyfatebol i'r hyn a nodir yn Rhan 3 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000.
- **Prif Swyddog Ariannol** – Mae'n debygol y bydd y Rheoliadau Cymhwysio Cyffredinol yn ei gwneud yn ofynnol i Gyd-bwyllgor Corfforedig sicrhau bod arian cyhoeddus yn cael ei ddefnyddio'n effeithiol a bod yn gyfrifol am weinyddu ei faterion ariannol yn briodol. Bydd y Prif Swyddog Cyllid Cyfrifol yn gyfrifol am adrodd ar brosesau rheoli ariannol a sicrwydd y Cyd-bwyllgor Corfforedig.
- **Prif Swyddog Llywodraethu** (teitl dros dro) – Mae'n debygol y bydd y Rheoliadau Cymhwysio Cyffredinol yn debygol o darparu ar gyfer rôl y Prif Swyddog Llywodraethu, rôl sy'n cyfateb i Bennaeth Gwasanaethau Democrataidd mewn prif gynghorau. Fodd bynnag, ni fwriedir iddi fod yn ofynnol i Gyd-bwyllgor Corfforedig gael Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd, ac felly ni fydd y rheoliadau yn cymhwysio / ymestyn unrhyw rai o'r swyddogaethau / rolau perthnasol ym Mesur Llywodraeth Leol 2011 i Brif Swyddog Llywodraethu Cyd-bwyllgor Corfforedig.

Y bwriad yw y bydd yr holl rolau gweithredol mewn Cyd-bwyllgor Corfforedig yn cael yr un diogelwch ac indemniad statudol â swyddogion statudol prif gynghorau.

Cwestiwn Deuddeg yr Ymgynghoriad:

Beth yw eich barn mewn perthynas â'r gofyniad i Gyd-bwyllgorau Corfforedig gael neu gael mynediad at "swyddogion gweithredol" statudol"?

Rheolau Sefydlog

Mae'r Rheoliadau Sefydlu yn ei gwneud yn ofynnol i Gyd-bwyllgor Corfforedig fabwysiadu rheolau sefydlog i lywodraethu ei drafodion a'i fusnes (os nad ydynt

wedi'u rheoleiddio gan y Rheoliadau Sefydlu). Gallai rheolau sefydlog o'r fath gynnwys y gweithdrefnau ar gyfer penodi a diswyddo aelod o staff y Cyd-bwyllgor Corfforedig neu gymryd camau disgyblu yn ei erbyn (sut bynnag y cafodd ei benodi). Fodd bynnag, bydd manylion am yr hyn sy'n ofynnol yn y rheolau sefydlog, yn amodol ar ganlyniad yr ymgynghoriad hwn, yn cael eu cynnwys yn y Rheoliadau Cymhwyso Cyffredinol.

Undebau Llafur

Mae cydnabyddiaeth o undebau llafur gan gyrff cyhoeddus yng Nghymru yn flaenoriaeth Weinidogol. Felly, byddem yn disgwyl i Gyd-bwyllgorau Corfforedig weithio o dan yr un dull Partneriaeth Gymdeithasol â'r hyn sydd rhwng undebau llafur a phrif gynghorau. Byddem yn croesawu barn am sut y gellid cyflawni hyn, naill ai drwy ganllawiau neu drwy fabwysiadu Telerau ac Amodau cynghorau cyfansoddol.

Cwestiwn Tri ar Ddeg yr Ymgynghoriad:

A oes gennych unrhyw farn arall am y ddarpariaeth ar gyfer materion staffio neu faterion y gweithlu o fewn y rheoliadau sefydlu?

ADRAN CHWECH – Y swyddogaethau sydd i'w harfer gan y Cyd-bwyllgorau Corfforedig

Mae'r Rheoliadau Sefydlu yn nodi pa swyddogaethau a fydd yn cael eu harfer gan y Cyd-bwyllgorau Corfforedig a sefydlir.

Yn y lle cyntaf, bydd y pedwar Cyd-bwyllgor Corfforedig yn arfer yr un swyddogaethau:

- Swyddogaeth paratoi, monitro, adolygu ac adolygu Cynllun Datblygu Strategol. Mae'r swyddogaethau hyn wedi'u nodi yn Rhan 6 o Ddeddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 (fel y'i diwygiwyd gan y Bil).
- Y swyddogaeth o ddatblygu Cynllun Trafnidiaeth Rhanbarthol – hynny yw y swyddogaethau o ddatblygu polisïau ar gyfer trafndiaeth o fewn ardal y Cyd-bwyllgor Corfforedig, i mewn i'r ardal ac oddi yno, a datblygu polisïau ar gyfer rhoi Strategaeth Drafnidiaeth Cymru ar waith. Mae'r swyddogaethau hyn wedi'u nodi yn Neddf Trafnidiaeth 2000.
- Y swyddogaeth llesiant economaidd y darperir ar ei chyfer yn Rhan 5 o Fil Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru). Hynny yw, y pŵer i wneud unrhyw beth sy'n debygol o hybu neu wella llesiant economaidd yr ardal yn nhyb y Cyd-bwyllgor Corfforedig. Bydd hyn yn galluogi'r prif gynghorau, pe baent yn dymuno, i ddatganoli'r dulliau rhanbarthol presennol ar gyfer y bargeinion dinesig a thwf i strwythurau'r Cyd-bwyllgor Corfforedig.

Er bod y Bil yn darparu bod gwella addysg yn un o'r swyddogaethau y gall Gweinidogion Cymru ei nodi fel un i'w harfer gan Gyd-bwyllgor Corfforedig, ni ddarperir ar gyfer y swyddogaeth hon yn y Rheoliadau Sefydlu hyn. Mae Gweinidogion Cymru wedi bod yn glir bod ystyried rôl Cyd-bwyllgorau Corfforedig o ran gwella addysg yn rhywbeth a fyddai'n datblygu dros amser a bod angen cynnal trafodaethau pellach â phrif gynghorau ynghylch y dull a ddymunir.

Fodd bynnag, fel y nodwyd eisoes, caiff cynghorau cyfansoddol y Cyd-bwyllgorau Corfforedig hyn wneud cais i Weiniogion Cymru roi'r swyddogaeth gwella addysg (neu unrhyw un o'u swyddogaethau eraill) i'w Cyd-bwyllgor Corfforedig unwaith y bydd y darpariaethau perthnasol yn y Bil sy'n galluogi prif gynghorau i wneud cais wedi cychwyn. Yn y dyfodol felly, mae'n bosibl y bydd amrywiaeth rhwng swyddogaethau pob un o'r Gyd-bwyllgorau Corfforedig. Byddai unrhyw gynigion yn y dyfodol i ychwanegu (gan gynnwys hepgor neu addasu) swyddogaethau prif gynghorau at gylch gwaith Cyd-bwyllgor Corfforedig yn destun ymgynghoriad ffurfiol fel y nodir yn y Bil.

Yn achos y pŵer llesiant economaidd, ac mewn perthynas â swyddogaethau y gall Cyd-bwyllgor Corfforedig eu harfer yn y dyfodol, efallai y bydd angen i Gyd-bwyllgor Corfforedig a'i gynghorau cyfansoddol weithredu'r pwerau yn gydredol. Bydd angen i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig gytuno ar broses gyda'i brif gynghorau cyfansoddol ar gyfer sut y gallai hyn weithio yn ymarferol gan gynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig i hyn) y gweithgareddau penodol o fewn cwrpas y cytundeb, sut y deuir i gytundeb, sut y caiff ei adolygu a sut y gellir datrys anghydfodau.

Ni ddarperir ar gyfer trefniadau i reoli swyddogaethau cydredol yn y rheoliadau gan mai mater i bob Cyd-bwyllgor Corfforedig fydd hyn mewn ymateb i anghenion lleol a rhanbarthol ac mae'n unol â'r dull gweithredu i alluogi hyblygrwydd a'r gallu i wneud penderfyniadau lleol lle y bo'n bosibl. Mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu darparu canllawiau i Gyd-bwyllgorau Corfforedig a'u prif gynghorau cyfansoddol ar y mater hwn.

Mewn perthynas â'r swyddogaeth cynllunio strategol, bydd manylion y gweithdrefnau ar gyfer gwneud ac adolygu cynlluniau datblygu strategol yn cael eu nodi yn Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Cynllun Datblygu Strategol) (Cymru) 2021, ac mae ymgynghoriad yn cael ei gynnal ochr yn ochr â'r ymgynghoriad hwn. Os byddwch am fynegi sylwadau am y gweithdrefnau hynny, gwnewch hynny drwy'r ymgynghoriad hwnnw.

Cwestiwn Pedwar ar Ddeg yr Ymgynghoriad:

- a) A yw'n glir pa swyddogaethau y bydd y Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn eu harfer o ganlyniad i'r rheoliadau sefydlu hyn? Os nad yw, pam?**
- b) A oes angen i'r Rheoliadau Sefydlu ddweud mwy am drefniadau cydredol? Os felly, beth arall sydd ei angen, neu a ddylid gadael hynny i'w benderfynu'n lleol?**
- c) A oes unrhyw swyddogaethau y gallai fod yn briodol eu hychwanegu at gylch gwaith Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn y dyfodol? Os oes, pa rai?**

Cyflawni swyddogaethau

Rydym yn bwriadu sicrhau bod Cyd-bwyllgor Corfforedig yn gallu trefnu i gyflawni ei swyddogaethau fel y gwêl yn dda ac eithrio achosion pan na all Cyd-bwyllgor Corfforedig ddirprwyo penderfyniadau (gweler isod). Gallai hyn fod drwy is-bwyllgorau, swyddogion, Cyd-bwyllgorau Corfforedig eraill, prif gynghorau a chyd-bwyllgorau eraill.

Mae'r Rheoliadau Sefydlu yn ymdrin yn benodol â rhywfaint o hyn, er enghraifft drwy ddarparu ar gyfer sefydlu is-bwyllgorau a galluogi dirprwyo swyddogaethau iddynt. Fodd bynnag, mae'n debygol y bydd llawer o'r manylion yn cael eu cynnwys yn y Rheoliadau Cymhwyso Cyffredinol. Byddem am sicrhau ei bod yn ofynnol i Gyd-bwyllgor Corfforedig gael cynllun dirprwyo tebyg i'r hyn sy'n ofynnol gan brif gynghorau o dan adran 101 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972. Mater i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig fydd penderfynu ar gynnwys y cynllun dirprwyo a gallai gynnwys dirprwyo i is-bwyllgorau, aelodau o'r Cyd-bwyllgor Corfforedig a/neu staff a benodir i gyflawni swyddogaethau Cyd-bwyllgor Corfforedig (sut bynnag y cawsant eu penodi).

Rydym eisoes wedi trafod bod y Rheoliadau Sefydlu yn galluogi Cyd-bwyllgorau Corfforedig i fabwysiadu model is-bwyllgor os byddant yn dymuno gwneud hynny, gan gynnwys dirprwyo rhywfaint o'u swyddogaethau. Mater i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig fyddai penderfynu ar drefniadau ei is-bwyllgorau, gan gynnwys aelodaeth a hawliau pleidleisio, fel y gwêl yn dda.

Er bod disgrisiwn cyffredinol o ran yr hyn y gall Cyd-bwyllgor Corfforedig ddewis ei ddirprwyo i is-bwyllgor, rydym o'r farn bod nifer bach o benderfyniadau a ddylai gael eu gwneud gan y Cyd-bwyllgor Corfforedig ei hun. Er enghraifft: cytuno ar gyllidebau;

mabwysiadu neu gymeradwyo cynlluniau neu strategaethau (gan gynnwys y Cynllun Trafnidiaeth Rhanbarthol a'r Cynllun Datblygu Strategol); ac ystyried unrhyw adroddiadau sy'n ofynnol o dan statud. Felly, gallai fod yn briodol i'r Rheoliadau Sefydlu atal materion o'r fath rhag cael eu dirprwyo a byddem yn croesawu eich barn am hyn fel rhan o'r ymgynghoriad hwn.

Cwestiwn Pymtheg yr Ymgynghoriad:

A ydych o'r farn y dylai'r rheoliadau ddarparu i unrhyw beth fod yn benderfyniad a gedwir yn ôl i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig yn hytrach na chael ei ddirprwyo i is-bwyllgor? Os felly beth?

Y dull o drosglwyddo'r gallu i arfer y swyddogaethau hyn

Bydd y Rheoliadau Sefydlu yn darparu y bydd nifer o swyddogaethau a gaiff eu harfer gan brif gynghorau unigol ar hyn o bryd bellach yn cael eu harfer gan y Cyd-bwyllgorau Corfforedig hyn.

Bydd yn bwysig deall goblygiadau trosglwyddo'r gallu i arfer y swyddogaethau hyn o ran staff ac adnoddau, ac ystyried sut y gellir trosglwyddo'r swyddogaethau mewn ffordd effeithlon ac effeithiol. Yn unol â'r dull cydgynhyrchu rydym wedi'i fabwysiadu hyd yn hyn, bydd Llywodraeth Cymru yn dymuno gweithio gyda phrif gynghorau, a'r Cyd-bwyllgorau Corfforedig pan fyddant wedi'u sefydlu, er mwyn cefnogi'r broses drosglwyddo hon.

Fel enghraifft, mae prif gynghorau yn gyfrifol am ddatblygu cynlluniau trafndiaeth lleol a bydd y swyddogaethau o baratoi cynllun trafndiaeth yn cael eu trosglwyddo er mwyn i'r Cyd-bwyllgorau Corfforedig ymgymryd â nhw ar lefel ranbarthol - Cynllun Trafnidiaeth Rhanbarthol. Bydd angen rhoi trefniadau ar waith i sicrhau bod y broses o drosglwyddo o drefniadau lleol i rai ranbarthol yn un effeithiol.

Mewn rhai amgylchiadau, mae'n bosibl y bydd trosglwyddo gallu i arfer swyddogaeth, ac felly'r pwynt pan fydd yn ofynnol i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig arfer y swyddogaeth honno, yn digwydd yn hwyrach na'r pwynt pan gaiff y Cyd-bwyllgorau Corfforedig eu sefydlu. Byddai hyn yn caniatáu ar gyfer cyfnod gweithredu ac i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig sefydlu ei hun, fel y trafodir yn ddiweddarach yn y ddogfen hon.

Ar gyfer cynllunio strategol nid oes trefniadau ar waith ar hyn o bryd ar lefel ranbarthol, felly nid ydynt yn arwain at yr un angen am drefniadau pontio. Bydd disgwyl i Gyd-bwyllgor Corfforedig ddechrau cyflawni'r swyddogaethau hyn cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol a chyn gynted ag y caiff y rheoliadau gweithdrefnol eu gwneud. Mae'n bwysig nodi y bydd prif gynghorau yn cadw eu swyddogaeth bresennol o baratoi cynlluniau datblygu lleol.

Bydd gan Gyd-bwyllgorau Corfforedig hefyd y swyddogaeth llesiant economaidd o'r adeg y cânt eu sefydlu. Rydym yn cydnabod bod strwythurau a threfniadau presennol yn bodoli'n barod sy'n hybu ac yn annog llesiant economaidd, a mater i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig a'i gynghorau cyfansoddol fydd ystyried y broses o drosglwyddo trefniadau ranbarthol presennol, megis y bargeinion dinesig a thwf, os byddant yn dymuno ychwanegu'r gweithgareddau hyn at gylch gwaith eu Cyd-bwyllgor Corfforedig. Fodd bynnag, byddai diddordeb gennym mewn ystyried sut y gallai Llywodraeth Cymru hwyluso neu gefnogi'r broses drosglwyddo yn hyn o beth.

Byddem yn croesawu sylwadau fel rhan o'r ymgynghoriad hwn, yn enwedig pa faterion y gallai fod angen eu datrys wrth symud o'r dull Cyd-bwyllgor cyfredol i Gyd-bwyllgor Corfforedig.

Cwestiwn Un ar Bymtheg yr Ymgynghoriad:

Beth yw eich barn am y dull o drosglwyddo'r broses o arfer swyddogaethau i'r Cyd-bwyllgorau Corfforedig?

ADRAN SAITH - Cyd-bwyllgorau Corfforedig a'u dyletswyddau fel Corff Cyhoeddus

Fel y trafodwyd yn flaenorol, un o'r egwyddorion sylfaenol wrth ddatblygu'r rheoliadau i sefydlu Cyd-bwyllgorau Corfforedig yw y dylent gael eu trin fel rhan o'r 'teulu llywodraeth leol' wrth bennu sut y dylent weithredu.

Y bwriad yw y dylai Cyd-bwyllgorau Corfforedig hefyd gael eu trin yn fwy cyffredinol fel 'corff cyhoeddus' ac felly byddent yn cael eu cwmpasu o dan nifer o ddarnau presennol o ddeddfwriaeth, neu'n gorfod bodloni dyletswyddau a nodir ynddynt.

Gallai hyn gynnwys, er enghraifft:

- **Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015** – sy'n darparu ar gyfer un egwyddor ('yr egwyddor datblygu cynaliadwy') i lywio'r gwaith o arfer swyddogaethau cyrff cyhoeddus penodedig i ystyried sut y maent yn diwallu anghenion cenedlaethau presennol heb beryglu cenedlaethau'r dyfodol, er mwyn mynd i'r afael yn well â heriau hirdymor, megis anghydraddoldebau o ran canlyniadau.
- **Deddf Cydraddoldeb 2010** – sy'n ei gwneud yn anghyfreithlon i wahaniaethu yn erbyn y bobl hynny sydd â nodwedd warchoddedig o dan Ddeddf 2010. Mae'r Ddeddf yn rhoi dyletswydd 'sylw priodol' (Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus) ar gyrff cyhoeddus i sicrhau bod hyrwyddo cyfle cyfartal yn ystyriaeth allweddol pan fyddant yn cyflawni eu swyddogaethau. Mae'r Ddeddf hefyd yn darparu ar gyfer Dyletswydd Economaidd-Gymdeithasol (y cynigir ei chychwyn yng Nghymru yn 2021) sy'n ei gwneud yn ofynnol i gyrff cyhoeddus penodedig i ystyried sut y gallai eu penderfyniadau helpu i leihau'r anghydraddoldebau sy'n gysylltiedig ag anfantais economaidd-gymdeithasol.
- **Safonau'r Gymraeg** – sy'n rhoi hawliau gorfodadwy gwell i siaradwyr Cymraeg mewn perthynas â'r Gymraeg. Maent yn gwneud hyn drwy osod safonau ar sefydliadau mewn perthynas â darparu gwasanaethau, llunio polisiau, gweithrediadau, hyrwyddo a chadw cofnodion.
- **Deddf yr Amgylchedd 1995** – sy'n rhoi dyletswydd ar gyrff penodol i ystyried y dibenion y crëwyd Parciau Cenedlaethol ar eu cyfer.
- **Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 (Adran 6)** – sy'n ei gwneud yn ofynnol i awdurdod cyhoeddus geisio cynnal a gwella bioamrywiaeth wrth arfer swyddogaethau mewn perthynas â Chymru ac, wrth wneud hynny, hyrwyddo cadernid ecosystemau.
- **Mesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010** – sy'n gwneud darpariaeth ynghylch cyfrannu at ddileu tlodi plant, ac ynghylch trefniadau ar gyfer cyfranogiad plant mewn penderfyniadau a allai effeithio arnynt.

Lle bo modd, ac yn ddarostyngedig i ofynion y ddeddfwriaeth berthnasol, caiff y deddfwriaeth berthnasol yn yr achos hwn ei chymhwyso drwy'r Rheoliadau Cymhwyso Cyffredinol yn hytrach na thrwy'r Rheoliadau Sefydlu. Fodd bynnag, byddem yn croesawu eich barn am y dull arfaethedig.

Cwestiwn Dau ar Bymtheg yr Ymgynghoriad:

Beth yw eich barn am wneud Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn ddarostyngedig i ddyletswyddau cyrff cyhoeddus ehangach, fel y disgrifir uchod?

ADRAN WYTH – Gweithredu

Mae'r Rheoliadau Sefydlu yn ei gwneud yn ofynnol i bob un o'r Cyd-bwyllgorau Corfforedig a sefydlir gynnal ei gyfarfod cyntaf erbyn diwedd Medi 2021.

Er y bydd modd i Gyd-bwyllgor Corfforedig gyfarfod cyn gynted ag y daw'r Rheoliadau Sefydlu hyn i rym, derbynnir na fydd yn gwbl weithredol ar y diwrnod cyntaf ac y bydd yn cymryd rhywfaint o amser iddo gwneud y penderfyniadau a'r trefniadau angenrheidiol a datblygu ei allu i arfer ei swyddogaethau'n effeithiol.

Er enghraifft, mae'n debygol y bydd y cyfarfodydd cynnar yn canolbwyntio ar faterion megis ethol y cadeirydd a'r is-gadeirydd, penodi swyddogion statudol, mabwysiadu codau ymarfer a rheolau sefydlog, cytuno ar aelodaeth ehangach a strwythurau unrhyw bwyllgorau a rhoi systemau ariannol priodol ar waith.

Mater i bob Cyd-bwyllgor Corfforedig fydd ystyried pa mor aml i gynnal cyfarfodydd yn unol â'r hyn sy'n briodol i'w ofynion ei hun ac mae'n bosibl y bydd amllder cyfarfodydd yn newid wrth i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig ddatblygu a dod yn fwy sefydledig.

Mae'r Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol wedi ymrwymo'n flaenorol, mewn trafodaeth ag Is-grŵp Llywodraeth Leol y Cyngor Partneriaeth, i gefnogi llywodraeth leol i sefydlu'r Cyd-bwyllgorau Corfforedig hyn. Yn amodol ar gytundeb, gallai hyn gynnwys helpu gyda Cyd-bwyllgorau Corfforedig â'u costau sefydlu yn y tymor byr fel yr argymhellwyd mewn ymchwil annibynnol a gomisiynwyd i gefnogi'r gwaith o ddatblygu'r Aseiad Effaith Rheoleiddiol sy'n cyd-fynd â'r ymgynghoriad hwn⁶. Efallai hefyd y bydd yn briodol rhoi rhywfaint o gymorth cyn i unrhyw Gyd-bwyllgor Corfforedig gael ei sefydlu er mwyn cefnogi'r broses drosglwyddo.

Cwestiwn Deunaw yr Ymgynghoriad:

- a) Mae Llywodraeth Cymru yn awyddus i barhau i gydweithio'n agos â llywodraeth leol i sefydlu a gweithredu Cyd-bwyllgorau Corfforedig. A oes gennych unrhyw farn ar y ffordd orau o gyflawni hyn?**
- b) Yn eich barn chi, pa ofynion / elfennau craidd sydd angen bod ar waith er mwyn sicrhau bod Cyd-bwyllgor Corfforedig yn weithredol ac yn arfer ei swyddogaethau?**
- c) Yn benodol, beth sydd angen bod ar waith cyn i Gyd-bwyllgor Corfforedig gyfarfod am y tro cyntaf, ar ddiwrnod ei gyfarfod cyntaf ac ar ôl hynny?**

Canllawiau

Cydnabyddir, er nad yw gweithio rhanbarthol yn rhywbeth newydd i lywodraeth leol, bod model y Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn newydd. Felly efallai y byddai darparu canllawiau i gefnogi'r broses o sefydlu Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn ddefnyddiol. Yn y lle cyntaf, y bwriad fyddai canolbwyntio ar ganllawiau ar y trefniadau

---

⁶ [Adroddiad ar gydweithio rhwng awdurdodau lleol yng Nghymru](#)

cyfansoddol, llywodraethu, ariannol a staffio gyda chanllawiau am swyddogaethau penodol yn dilyn yn ddiweddarach pan fyddai angen.

Mae'r dull o ddatblygu'r model Cyd-bwyllgorau Corfforedig hyd yn hyn wedi bod yn un o gydgyhyrchu a chydweithredu â llywodraeth leol. Y bwriad yw parhau â'r dull hwn wrth roi'r Rheoliadau Sefydlu ar waith a datblygu unrhyw ganllawiau ar gyfer Cyd-bwyllgorau Corfforedig.

Cwestiwn Pedwar ar Bymtheg yr Ymgynghoriad:

- a) A ydych o'r farn y byddai'n ddefnyddiol i Lywodraeth Cymru ddarparu canllawiau ar sefydlu a gweithredu Cyd-bwyllgorau Corfforedig?***
- b) A oes unrhyw feysydd penodol y dylai'r canllawiau eu cwmpasu?***

Cyffredinol

Cwestiwn Ugain yr Ymgynghoriad:

- a) Beth yw'r ffordd orau i Lywodraeth Cymru gefnogi prif gynghorau i sefydlu Cyd-bwyllgorau Corfforedig?***
- b) A oes meysydd y dylai Llywodraeth Cymru eu blaenoriaethu ar gyfer cymorth?***
- c) A oes unrhyw beth y dylai Cyd-bwyllgorau Corfforedig ei wneud/peidio â'i wneud nad yw'r Rheoliadau Sefydlu hyn yn darparu ar ei gyfer ar hyn o bryd?***

ADRAN NAW – Dogfennau Ategol

Er mwyn helpu i asesu effaith bosibl sefydlu'r Cyd-bwyllgorau Corfforedig fel yr amlinellwyd uchod, rydym wedi cyhoeddi'r dogfennau drafft canlynol i gefnogi'r rheoliadau:

- Asesiad Effaith Rheoleiddiol
- Asesiad Effaith Integredig

Asesiad Effaith Rheoleiddiol

Mae'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol yn asesu'r costau a'r arbedion posibl, a'r manteision a'r anfanteision sy'n gysylltiedig â sefydlu'r Cyd-bwyllgorau Corfforedig hyn drwy'r rheoliadau.

Mae'r opsiynau a ystyriwyd wrth baratoi'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol fel a ganlyn:

- Opsiwn 1 – Gwneud dim. Hynny yw, peidio â rhoi'r polisi ar waith, peidio â gwneud rheoliadau a pheidio â sefydlu Cyd-bwyllgorau Corfforedig.
- Opsiwn 2 – Rhoi'r polisi ar waith a sefydlu Cyd-bwyllgorau Corfforedig drwy reoliadau.

Mae'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol yn canolbwyntio ar gostau gweinyddol craidd sefydlu a gweithredu Cyd-bwyllgor Corfforedig a chyflawni'r swyddogaethau a nodir yn y rheoliadau. Mae'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol wedi cael ei gyflwyno i adlewyrchu'r cwmphas ar gyfer disgrisiwn lleol y mae'r rheoliadau yn ei ddarparu. Bydd llawer o'r costau o fewn yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol yn dibynnu ar y penderfyniadau a wneir gan bob Cyd-bwyllgor Corfforedig o ran y ffordd y mae'n gweithredu ac yn llywodraethu ei hun o fewn yr hyblygrwydd a ganiateir gan y rheoliadau.

Mae'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol felly'n cyflwyno ystod o gostau amcangyfrifedig a osodir yn unol ag isafswm ac uchafswm posibl sy'n ceisio adlewyrchu'r hyblygrwydd ac sy'n rhoi syniad o'r costau posibl sy'n gysylltiedig â'r amrywiaeth o drefniadau gweinyddol y gallai Cyd-bwyllgorau Corfforedig eu rhoi ar waith. Ni fu modd asesu'n derfynol yr holl gostau posibl, yn enwedig i bob rhanddeiliad, ond byddem yn disgwyl i Gyd-bwyllgorau Corfforedig ystyried y costau a'r manteision a'r effeithiau ar randdeiliaid gwahanol cyn gweithredu.

Gellir dod o hyd i ddadansoddiad o'r rhagdybiaethau sy'n sail i'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol ym mharagraffau 12-32 o'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol, a gellir dod o hyd i ddadansoddiad o'r costau a'r manteision ym mharagraffau 43-145 o'r Asesiad.

Asesiad Effaith Integredig

Mae Crynodeb o Asesiad Effaith Integredig wedi cael ei gynnal i asesu effeithiau mwyaf sylweddol sefydlu'r Cyd-bwyllgorau Corfforedig hyn drwy'r rheoliadau, yn gadarnhaol ac yn negyddol. Cyhoeddir crynodeb o gasgliadau'r asesiad fel rhan o'r ymgynghoriad hwn ynghyd â manylion am y broses o fonitro a gwerthuso'r cynnig.

Byddem yn croesawu eich barn am gyd-destun y dogfennau hyn, yn enwedig yr Aseiad Effaith Rheoleiddiol er mwyn penderfynu a yw'r costau a'r manteision a ddarparwyd yn deg ac yn rhesymol.

Cwestiwn Un ar Hugain yr Ymgynghoriad:

- a) ***A ydych yn cytuno â'n hasesiad o effeithiau tebygol y rheoliadau a'n dull o ymdrin â nhw? Esboniwch eich ymateb.***

- b) ***A oes gennych unrhyw ddata ychwanegol/amgen er mwyn helpu i lywio'r aseiad terfynol o gostau a manteision sydd wedi'i gynnwys yn yr Aseiad Effaith Rheoleiddiol? Os oes, rhowch fanylion.***

**Ffurflen
Ymateb i'r
Ymgynghoriad**

Eich enw:

Sefydliad (lle bo'n berthnasol):

e-bost / rhif ffôn:

Eich cyfeiriad:

Crynodeb o gwestiynau'r ymgynghoriad

Cwestiwn Un yr Ymgynghoriad:

- a) *Beth yw eich barn ynghylch a ddylai Cyd-bwyllgorau Corfforedig fod yn ddarostyngedig i'r un pwerau a dyletswyddau yn fras â phrif gynghorau?*
- c) *A ydych yn cytuno y dylai Cyd-bwyllgorau Corfforedig gael yr un fframwaith llywodraethu a threfniadau gweinyddol, yn fras, â phrif gyngor, cyn belled â bod hyn yn gymesur? Nodwch eich rhesymau.*
- d) *A ydych yn cytuno y dylai aelodau o Gyd-bwyllgorau Corfforedig gael disgresiwn priodol o ran manylion y trefniadau cyfansoddiadol a gweithredol? Nodwch eich rhesymau.*

Cwestiwn Dau yr Ymgynghoriad:

Mae Arweinwyr llywodraeth leol wedi cytuno mai'r ardaloedd hyn yw'r rhai mwyaf priodol ar gyfer y Cyd-bwyllgorau Corfforedig er mwyn adlewyrchu'r swyddogaethau a roddir iddynt gan y Rheoliadau Sefydlu hyn. A oes gennych unrhyw sylwadau neu arsylwadau am ardaloedd y Cyd-bwyllgorau Corfforedig hyn mewn perthynas â'u swyddogaethau neu ddatblygiad Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn y dyfodol?

Cwestiwn Tri yr Ymgynghoriad:

- a) *A ydych yn cytuno â'r dull o ddatblygu'r rheoliadau ar gyfer Cyd-bwyllgorau Corfforedig fel yr amlinellir yn yr ymgynghoriad hwn? Nodwch eich rhesymau.*
- b) *Rydym wedi nodi drwy gydol y ddogfen hon yr hyn sy'n debygol o gael ei gynnwys yn y Rheoliadau Cymhwyso Cyffredinol, yn amodol ar ganlyniad yr ymgynghoriad hwn. Er nad y Rheoliadau Cymhwyso Cyffredinol yw pwnc yr ymgynghoriad hwn, er mwyn llywio eu datblygiad a oes gennych unrhyw farn am unrhyw beth arall a ddylai gael ei gwmpasu?*

Cwestiwn Pedwar yr Ymgynghoriad:

- a) *A ydych yn cytuno â'r dull arfaethedig o bennu aelodaeth Cyd-bwyllgorau Corfforedig, gan gynnwys cyfethol aelodau ychwanegol? Nodwch eich rhesymau.*

- b) **Beth yw eich barn am y rôl a gynigir ar gyfer Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ar y Cyd-bwyllgorau Corfforedig, fel y disgrifir uchod?**

Cwestiwn Pump yr Ymgynghoriad:

- a) **Beth yw eich barn am y dull arfaethedig o 'un bleidlais fesul aelod' a'r hyblygrwydd i Gyd-bwyllgorau Corfforedig fabwysiadu gweithdrefnau pleidleisio amgen?**
- b) **Beth yw eich barn am y cworwm arfaethedig ar gyfer Cyd-bwyllgorau Corfforedig?**
- c) **Beth yw eich barn am y dull arfaethedig ar gyfer hawliau pleidleisio aelodau cyfetholedig o Gyd-bwyllgor Corfforedig?**

Cwestiwn Chwech yr Ymgynghoriad:

Beth yw eich barn am alluogi Cyd-bwyllgorau Corfforedig i gyfethol aelodau eraill a/neu benodi pobl i eistedd ar is-bwyllgorau?

Cwestiwn Saith yr Ymgynghoriad:

- a) **A ydych yn cytuno y byddai'r dull o gyfethol aelodau yn golygu bod modd cael mwy o ymgysylltu â rhanddeiliaid yng ngwaith Cyd-bwyllgor Corfforedig?**
- b) **Beth allai fod ei angen i gefnogi aelodau Cyd-bwyllgor Corfforedig i gynnwys ac ymgysylltu â rhanddeiliaid priodol yn eu gwaith?**

Cwestiwn Wyth yr Ymgynghoriad:

- a) **A ydych yn cytuno y dylai aelodau a staff Cyd-bwyllgor Corfforedig fod yn ddarostyngedig i God Ymddygiad ac y dylai'r cod fod yn debyg i'r hyn a geir mewn Prif Gynghorau? Nodwch eich rhesymau.**
- b) **Beth yw eich barn am fabwysiadu Cod Ymddygiad ar gyfer aelodau cyfetholedig?**
- c) **A ddylai pob aelod cyfetholedig fod yn ddarostyngedig i'r cod, h.y. y rhai sydd â'r hawl i bleidleisio a'r rhai nad oes ganddynt hawl i bleidleisio?**

Cwestiwn Naw yr Ymgynghoriad

- a) **Beth yw eich barn am y dull arfaethedig o bennu gofynion cyllidebol Cyd-bwyllgor Corfforedig?**
- b) **Beth yw eich barn am yr amserlenni a gynigir (gan gynnwys ar gyfer y flwyddyn gyntaf) ar gyfer pennu'r gofynion cyllidebol a fydd yn daladwy gan y prif gynghorau cyfansoddol?**

Cwestiwn Deg yr Ymgynghoriad

- a) **A ydych yn cytuno y dylai Cyd-bwyllgorau Corfforedig fod yn ddarostyngedig i'r un gofynion â phrif gynghorau o ran arferion cyfrifyddu? Nodwch eich rhesymau.**
- b) **A ydych yn cytuno y dylai manylion am y ffordd y dylai Cyd-bwyllgor Corfforedig reoli ei arferion cyfrifyddu gael eu cynnwys yn y Rheoliadau Cymhwyso Cyffredinol? Os nad ydych yn cytuno, beth arall fyddai angen ei gynnwys yn y Rheoliadau Sefydlu?**

Cwestiwn Un ar Ddeg yr Ymgynghoriad:

Beth yw eich barn am y dull arfaethedig o ymdrin â materion staffio a materion y gweithlu?

Cwestiwn Deuddeg yr Ymgynghoriad:

Beth yw eich barn mewn perthynas â'r gofyniad i Gyd-bwyllgorau Corfforedig gael neu gael mynediad at "swyddogion gweithredol" statudol"?

Cwestiwn Tri ar Ddeg yr Ymgynghoriad:

A oes gennych unrhyw farn arall am y ddarpariaeth ar gyfer materion staffio neu faterion y gweithlu o fewn y rheoliadau sefydlu?

Cwestiwn Pedwar ar Ddeg yr Ymgynghoriad:

- a) **A yw'n glir pa swyddogaethau y bydd y Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn eu harfer o ganlyniad i'r rheoliadau sefydlu hyn? Os nad yw, pam?**
- b) **A oes angen i'r Rheoliadau Sefydlu ddweud mwy am drefniadau cydredol? Os felly, beth arall sydd ei angen, neu a ddylid gadael hynny i'w benderfynu'n lleol?**
- c) **A oes unrhyw swyddogaethau y gallai fod yn briodol eu hychwanegu at gylch gwaith Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn y dyfodol? Os oes, pa rai?**

Cwestiwn Pymtheg yr Ymgynghoriad:

A ydych o'r farn y dylai'r rheoliadau ddarparu i unrhyw beth fod yn benderfyniad a gedwir yn ôl i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig yn hytrach na chael ei ddirprwyo i is-bwyllgor? Os felly beth?

Cwestiwn Un ar Bymtheg yr Ymgynghoriad:

Beth yw eich barn am y dull o drosglwyddo'r broses o arfer swyddogaethau i'r Cyd-bwyllgorau Corfforedig?

Cwestiwn Dau ar Bymtheg yr Ymgynghoriad:

Beth yw eich barn am wneud Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn ddarostyngedig i ddyletswyddau cyrff cyhoeddus ehangach, fel y disgrifir uchod?

Cwestiwn Deunaw yr Ymgynghoriad:

- a) **Mae Llywodraeth Cymru yn awyddus i barhau i gydweithio'n agos â Llywodraeth leol i sefydlu a gweithredu Cyd-bwyllgorau Corfforedig. A oes gennych unrhyw farn ar y ffordd orau o gyflawni hyn?**
- b) **Yn eich barn chi, pa ofynion / elfennau craidd sydd angen bod ar waith er mwyn sicrhau bod Cyd-bwyllgor Corfforedig yn weithredol ac yn arfer ei swyddogaethau?**
- c) **Yn benodol, beth sydd angen bod ar waith cyn i Gyd-bwyllgor Corfforedig gyfarfod am y tro cyntaf, ar ddiwrnod ei gyfarfod cyntaf ac ar ôl hynny?**

Cwestiwn Pedwar ar Bymtheg yr Ymgynghoriad:

- a) **A ydych o'r farn y byddai'n ddefnyddiol i Lywodraeth Cymru ddarparu canllawiau ar sefydlu a gweithredu Cyd-bwyllgorau Corfforedig?**
- b) **A oes unrhyw feysydd penodol y dylai'r canllawiau eu cwmpasu?**

Cwestiwn Ugain yr Ymgynghoriad:

- a) **Beth yw'r ffordd orau i Lywodraeth Cymru gefnogi prif gynghorau i sefydlu Cyd-bwyllgorau Corfforedig?**
- b) **A oes meysydd y dylai Llywodraeth Cymru eu blaenoriaethu ar gyfer cymorth?**
- c) **A oes unrhyw beth y dylai Cyd-bwyllgorau Corfforedig ei wneud/peidio â'i wneud nad yw'r Rheoliadau Sefydlu hyn yn darparu ar ei gyfer ar hyn o bryd?**

Cwestiwn Un ar Hugain yr Ymgynghoriad:

- a) **A ydych yn cytuno â'n hasesiad o effeithiau tebygol y rheoliadau a'n dull o ymdrin â nhw? Esboniwch eich ymateb.**
- b) **A oes gennych unrhyw ddata ychwanegol/amgen er mwyn helpu i lywio'r asesiad terfynol o gostau a manteision sydd wedi'i gynnwys yn yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol? Os oes, rhowch fanylion.**

Cwestiynau am y Gymraeg

Cwestiwn Dau ar Hugain yr Ymgynghoriad:

- a) **Hoffem wybod eich barn am yr effeithiau y byddai sefydlu Cyd-bwyllgorau Corfforedig yn eu cael ar y Gymraeg - yn benodol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg, ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.**

b) Beth fyddai'r effeithiau, yn eich barn chi? Sut y gellid cynyddu'r effeithiau cadarnhaol neu liniaru'r effeithiau negyddol?

Cwestiwn Tri ar Hugain yr Ymgynghoriad:

Esboniwch hefyd sut, yn eich barn chi, y gallai'r polisi arfaethedig ar gyfer sefydlu Cyd-bwyllgorau Corfforedig gael ei lunio neu ei newid er mwyn sicrhau effeithiau cadarnhaol neu effeithiau cadarnhaol cynyddol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg, a sut y gellid atal unrhyw effeithiau andwyol o ran y cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Cwestiwn Pedwar ar Hugain yr Ymgynghoriad:

Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych unrhyw faterion cysylltiedig nad ydym wedi ymdrin â nhw'n benodol, defnyddiwch y lle hwn i'w nodi:

Mae'r ymatebion i ymgynghoriad yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y rhyngwyd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticiwch yma: